

АДМИНИСТРАЦИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**СЪВЕТ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ
И СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ**

14.06.2012 г. - "Дондуков" № 2, зала 342

(11, 00 ч.)

стенограма

Днес, 14.06.2012 г., четвъртък, се проведе заседание на Съвета за икономическо развитие и социални политики, на

ТЕМА: "Приобщаващ растеж: заетост и социално включване"

Присъстват:

От страна на поканените:

Г-н Тотю Младенов - министър на труда и социалната политика

Г-н Томислав Дончев - министър по управление на средствата от Европейския съюз

Г-жа Светлана Ангелова - зам.-председател на Парламентарна група на ПП ГЕРБ, Народно събрание

Г-н Драгомир Стойнев - член на Парламентарна група Коалиция за България, Народно събрание, председател на Комисията по труда и социалната политика

Д-р Хасан Адемов - член на Парламентарна група на ДПС, Народно събрание, заместник-председател на Комисията по труда и социалната политика

Г-н Алиосман Имамов - член на Парламентарна група на ДПС, Народно събрание

Г-н Станислав Станилов - зам.-председател на Парламентарна група на партия Атака

Г-н Георги Кръстев - зам.-председател на НССЕДВ

Г-н Калин Каменов - председател на Държавната агенция за закрила на детето

Г-н Тодор Попов - председател на УС на Национално сдружение на общините в Р България

Г-жа Зорница Русинова - зам.-министър на труда и социалната политика

Г-жа Валентина Симеонова - зам.-министър на труда и социалната политика

Г-жа Петя Евтимова - зам.-министър на образованието, младежта и науката

Г-жа Десислава Димитрова - зам.-министър на здравеопазването

Г-н Иво Маринов - зам.-министър на икономиката, енергетиката и туризма

Г-н Евгени Иванов - изпълнителен директор на Конфедерацията на индустриалците и работодателите в България

Г-н Камен Колев - зам.-председател на БСК

Г-н Васил Велев - председател на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България

Г-н Цветан Симеонов - председател на БТПП

Г-н Пламен Димитров - президент на КНСБ

Д-р Константин Тренчев - президент на КТ „Подкрепа”

Доц.д.р Антоанета Христова - директор на Институт за изследване на населението и човека, БАН

Г-жа Елка Тодорова - зам.-председател на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания

Г-н Румян Сечков - съосновател и директор на Фондация С.Е.Г.А., член на Комисията за интеграция на ромите към НССЕИВ

Г-н Георги Богданов - изпълнителен директор на Национална мрежа за децата

От Администрацията на президента

Г-н Росен Плевнелиев - президент на Република България

Г-жа Деяна Костадинова - секретар по социални политики, младежта и спорта

Г-н Цветлин Йовчев - началник на кабинета на президента

Г-н Милен Любенов - секретар по вътрешна политика

РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ:

Добър ден и добре дошли.

Днешната тема е "Приобщаващ растеж: заетост и социално включване".

Още веднъж добре дошли на всички. Изключително съм ви благодарен, толкова много лидери, отговорни организации, институции на държавата са днес отново с нас.

Разбира се, темата е изключително важна и аз се радвам, че дискусиите, които вървят, и дебатите в президентството, и на много други места наистина да търсим заедно с вас решения по

дългосрочните приоритети и решения в рамките на "България 2020".

Темата дава възможност на всеки един от нас да заяви много ясно приоритети, решения по тях - дългосрочни, краткосрочни - и ние много внимателно ще слушаме, за да бъдем максимално полезни в рамките на работата по "България 2020 " заедно с правителството.

Винаги съм гарантирал, категорично съм заявявал, отново ще го повтора моето категорично убеждение, че без икономическо развитие, тук не можем да говорим за всяко друго развитие на една нация, на една държава, икономическото развитие е в основата на просперитета. От тази гледна точка просперитетът, освен икономически, има и социален такъв. Ние искаме заедно с вас да фокусираме своето внимание по тези толкова важни теми.

Развитието на регионите беше тема на предишния съвет - регионални и национални приоритети. Имахме съвети по темата "Конкурентоспособност и инвестиции", приоритети в образованието и науката, иновации и днес логично стигаме и до темата със социалните политики и мерките за растеж и заетост - всичките те, интегрирани в рамките на усилията на всички политически партии, българските институции, да направим една качествена, широко припозната легитимна Национална програма за развитие "България 2020".

Европейските приоритети също ще бъдат интегрирани. Европа говори за интелигентно устойчива и приобщаваща платформа за растеж и, разбира се, инициативите за растеж са в дневния ред в момента на всички европейски държави.

Знаете много добре каква е ситуацията в европейската икономика, виждаме цифрите - те са достатъчно притеснителни и Европа очевидно не излиза вече 4-та година от тежката криза,

която стартира през 2008 г. и краткосрочно не виждаме и такива перспективи. Именно това ни мотивира, знаейки, че сме в труден и тежък период, да се държим отговорно, да взимаме важни решения, знаейки, че растежът не може да бъде купен просто от днес за утре. Преди да има силен растеж в Европа, трябва преди всичко да се създаде потенциал за растеж. А потенциал за растеж се създава с държавнически решения, реформи и, разбира се, таргетирани усилия на много институции с правните механизми за подкрепа.

Днес също така ние ще коментираме и темите, които са свързани с проблемите на безработицата и генерално заетостта в България, социалното приобщаване и, разбира се, борбата с бедността.

Европа изгуби през последните 20-тина години около 40% от своята конкурентоспособност спрямо Америка. Това са цифри, които са публични и ясни. Очевидно този проблем трябва да бъде адресиран. Да, Европа е най-голямата икономика в света, едно прекрасно сплотено семейство на демократични държави. От друга гледна точка светът се променя драматично, бързо и, за съжаление, цифрите показват, че трябва бързичко да възстановим нашата конкурентоспособност, генерално като европейска общност. Днес всяка една от държавите поотделно трябва да намери своите правни решения.

Необходими са политики в посока на стимулиране на стабилността и растежа. Никой не е против това. Това, което лично мен ме учудва, е, че като че ли буквално в последните 2 месеца в Европа политиците се сещат, че трябва да се говори, трябва да се прави растеж. Аз мисля, че това не е така, и мисля, че всеки политик в деня, в който е избран и е получил доверието на хората, той прави растеж, той прави икономическо развитие. Друг е въпросът с какви резултати.

Истината е, че говорейки за растеж, ние няма да постигнем растеж. Аз съм убеден, че политиците и досега са се опитвали и са давали всичко от себе си, за да постигнат растеж.

Много е важна темата, има много аспекти, структурни реформи, фокус, приоритети и понякога, ще го кажа много ясно, думичката "растеж" за някои от държавите, казах го многократно, също и в Чикаго на срещата с голяма част от политическите и световни лидери - освен за растеж, трябва да говорим и за прогрес. И някои държави, за да постигнат прогрес, по-скоро ще трябва първо да падат, а не да растат, докато стигнат до стабилно ниво, на което след това да могат да надграждат. Защото истината е, че в последните 20-30 години в Европа, благодарение на лесни пари, бързо раздадени кредити, е създадено благосъстояние, изкривени са някои от секторите в икономиката и, разбира се, за мен е важно честният дебат във всяка една от държавите - кое е устойчиво, кое беше просто плод на неефективни или изкуствено създадени двигатели на растежа, кои са истинските двигатели на растежа и наистина - кои са работещите мерки за всяка една от държавите поотделно, да създадем заетост и икономическа перспектива колкото се може по-бързо.

Виждате, че примерно България взе мерки във втората половина на 2009 г. и нашето икономическо развитие е просто един L. Ние бяхме във втората половина на 2008 г., началото на 2009 г. - в началото на 2009 г. паднахме с 5, 5%. Оттам нататък сме на дъното, като растем с може би 0.1, 0.5, 1%, но България е един L.

Същевременно в Европа, търсейки бързото възстановяване, се изляха планини от нов дълг през последните 4 години. Ако видим статистиката колко е дългът общо на европейските държави през 2008 г. и в началото на 2012 г., ще се убедим, че планините от дълг са се увеличили драматично, растеж не видяхме. И е много

важен този баланс не само за България, но и за Европа. Можем отново да напомниме планините от дълг, надявайки се, че ще има растеж. Има ли универсална формула или всяка една държава, всеки един елит намира правовите реформи и мерки, застава зад тях и работи в посока на устойчив растеж, а за някои държави и прогрес преди растеж.

Разбира се, най-важната думичка е създаването на потенциал. Не случайно го казах, когато коментирахме темата с растежа - потенциал за заетост, потенциал за растеж и ние сме точно в тази фаза в България. Аз съм изключително благодарен, че вие сте заедно с нас при дебатирането на тази тема.

Демографската криза също трябва да намери своите решения. Днес ще дебатирате и тази тема. Демографските промени, които се случват в последните десетилетия в Европа са много притеснителни, много видими. Същото се отнася и за България. От тази гледна точка ние търсим днес също така решения за това как да адресираме темата с нарастващия дял на възрастното население отгук нататък, в същото време намаляващия дял на населението и същевременно намаляващия дял на населението в трудоспособна възраст. Разбира се, това са предизвикателства към системата на публичните финанси, на пазара на труда и те трябва да бъдат адресирани. Считаме, че едно такова решение, е инвестициите в човешкия капитал.

Друго такова решение е реструктуриране на нашата икономика към индустрии с добавена стойност. Ако си кажем, че през 2030 - 2040 г. демографската криза ще ни удари с цялата си сила, каквато е статистиката на нашите изследователски центрове на БАН, на институциите, които се занимават с това, още отсега знаейки, че в 2030 г., примерно, по-малко работещи ще издържат повече неработещи пенсионери, добре е дотогава наистина да сме се реструктурирали в индустрии с висока добавена стойност,

които да гарантират достатъчен марш, така че да можем да издържаме повече пенсионери и те да имат достойни пенсии, разбира се и работещите да имат достойни заплати.

Индустриите с висока добавена стойност - голяма тема. "България 2020" ще адресира и ще търси решения в тази посока - високотехнологични, разбира се, екологичносьобразни производства, специални механизми, в които Българската агенция за инвестиции да получи още по-силна роля в подкрепа та на инвестиции в сферата на високите технологии и генерални индустрии с висока добавена стойност.

При провеждането на демографската политика в България следва да се отчита обстоятелството, че поставените европейски и национални цели за растеж до 2020 г. ще трябва да бъдат постигнати в условия на трайно намаляващо и застаряващо население, което, от една страна, ще налага мобилизиране на значително по-големи публични финансови ресурси и предприемане на подходящи административни мерки за тяхното редуциране – от друга, за да бъде осигурена устойчивост във функционирането на социалните системи и желани икономически растеж. Особеностите на българската демографска политика са в това, че стратегическата цел е ориентирана не само и единствено към механичното демографско възпроизводство, но и към развитието на високо качество на човешкия потенциал. Отново се връщам на тази тема - образование, инвестиции в човешки капитал, за да можем да се позиционираме по-добре в бъдещето.

И разбира се, ключово значение за България си остават и мерките в подкрепа сега, веднага, не само в дългосрочен, но и в краткосрочен аспект на малките и средни предприятия. Статистиката показва, че 99.2% от предприятията в България са малки и средни предприятия - 2/3 от заетостта са в малки и средни предприятия. Около 70% от работещите са в малки и средни

предприятия. Това трябва да ни каже, че малките и средни предприятия са изключителен приоритет, след като там се създава заетостта и именно там се създава икономическата перспектива, не само в национален, но и в регионален мащаб.

Изключително важна тема и много бих бил благодарен на всички вас, ако дефинираме освен общонационалния консенсус в подкрепа на малките и средни предприятия, но и наистина работещите механизми сега, веднага, но и в дългосрочен аспект в подкрепа на малките и средни предприятия, за да могат те наистина да играят своята роля на изключителен двигател на икономиката. Малки и средни предприятия, които в България могат да бъдат и иновативни, малки и средни предприятия, които могат да бъдат и експортно ориентирани, са вече механизми, с които можем да постигнем тази цел.

Българската агенция за инвестиции да се ориентира със специални механизми, Българската банка за развитие да предвиди специални програми, експортно застраховане с фокус към експортната дейност на малки и средни предприятия - това са абсолютно възможни решения, по които ние можем не само да постигнем консенсус днес, но и конкретни резултати с помощта на изпълнителната и законодателната власт, за която съм толкова благодарен, че е днес тук заедно с нас.

И, разбира се, да не забравим всички тези важни за България проблеми, свързани с уязвимите групи, защото постигането на икономически растеж е свързано и с намаляването на неравенствата. Нарича се социална кохезия, европейски приоритет, но и в България, да си го кажа в прав текст - създаване на икономическа перспектива, заетост и за групите, които са уязвими.

Затова, преди да дам думата на секретаря по социални политики към президентството, да обобщя с две изречения и да кажа, че ние всички днес тук ще дебатираме най-важната тема - тя е свързана с хората, свързана е със социалната и икономическа перспектива пред хората, с тяхната надежда и тяхното очакване, че българската държавност поставя човешкото развитие и просперитета на индивида в центъра на своите действия - дългосрочно планиране, но и краткосрочни ясни ангажименти и действия. И създавайки подобна перспектива пред хората в България, разбира се, ние си даваме сметка, че от днес за утре трудно можем да постигнем зададените високи цели за заетост, за просперитет, за среден брутен национален продукт на човек спрямо средния брутен национален продукт на човек в Европа. Но ние вече зададохме част от тези цели и аз се надявам, че заедно ще работим затова да ги постигнем. За да постигнем тези цели, преди всичко трябва да постигнем консенсус през 2012 г. по отношение на "България 2020" и съответно да изградим доверие и добра комуникация между институциите, за да можем заедно да постигнем очакваните резултати.

Деяна, благодаря много за добрата организация, която е създадена предварително. Убеден съм, че сте получили документите, имахте възможност да се запознаете с тях. Благодаря на толкова много институции, които ни предоставиха предварително своите становища.

Заповядай!

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Президент!

Темата на дебата днес е част от целия цикъл за определяне приоритетите на България за следващия програмен период, като

днес ще се фокусираме върху интервенциите, които могат да бъдат съфинансирани от Европейския социален фонд.

Целта на Европейския социален фонд е да подобри възможностите за заетост, да насърчи образованието и ученето през целия живот и да подкрепи политиките за активно включване.

Политиката по заетост е пряко свързана с образованието, но днес ние няма да разглеждаме тази тема, няма да се фокусираме върху образованието, тъй като вече беше проведен Съвет за образование и наука на тема: "България 2020": Национални приоритети в образованието и науката", и поради още една причина - Решението на Министерския съвет, с което беше определено, че работна група в срок до 30 септември ще разработи целите, приоритетите и мерките в областта на образованието и науката и ще предложи финансови инструменти за тяхното финансиране.

Преди да минем по същество, искам да направя и още едно уточнение – държавите-членки на ЕС концентрират за следващия програмен период подкрепата си върху действия, които имат най-голяма добавена стойност по отношение на Стратегия "Европа 2020". Поради това в различните проекти на регламенти са предвидени тематични правила за тематична концентрация. В проекта на регламент за Европейския социален фонд има две такива ограничения:

Първото е, че не по-малко от 60% от средствата на ниво оперативна програма трябва да бъдат насочени към минимум 4 инвестиционни приоритета,

Второто, че не по-малко от 20% от средствата за целия фонд трябва да бъдат насочени към тематична цел насърчаване на социалното включване и борба с бедността.

Второто ограничение мисля, че не е никакъв проблем да бъде постигнато в България, тъй като и към настоящия момент повече от 20% са насочени към тази тематична цел.

По отношение на първото ние също няма да дебатираме днес, тъй като то все още е в процес на разглеждане в Европейската комисия.

Сега вече и презентацията е видима и можем да минем по същество.

Тематичните цели, които са определени в проекта на Регламент са:

- насърчаване на заетостта и подкрепа на мобилността на работната сила;
- инвестиране в образование и придобиване на умения и обучение през целия живот;
- насърчаване на социалното включване и борба с бедността;
- засилване на институционалния капацитет и ефикасна публична администрация.

Предвид темата на Съвета, ние ще се концентрираме днес върху първите три.

В рамките на всяка една от тези тематични цели сме предложили инвестиционни приоритети, които да бъдат подкрепени. Те са разписани в документа, с който вие предварително се запознахте. Няма да ги изброявам, тъй като това са инвестиционни приоритети, формулирани в проекта на регламент, и днес няма да дебатираме върху техните формулировки. По-скоро днес ще се опитаме да минем отвъд административните формулировки и да успеем да стигнем и да се обединим около това кои са конкретните области за въздействие, които искаме да подкрепим, за да можем да постигнем едно

качествено и устойчиво гарантиране на човешкия капитал в България.

Първата област, която предлагаме, това е инвестиции в нови умения и нови работни места. В рамките на тази основна област има няколко поднаправления.

В период на криза, при излизане от нея и последваща рецесия икономиката на страната се реструктурира. Това естествено води до реструктуриране на пазара на труда. Така че подкрепата за създаване на работни места и преразпределението на работната сила трябва да бъде насочена към дейности, които са устойчиви към сектори и предприятия в етап на растеж, най-вече сред малките и средните предприятия.

В Годишния обзор за растежа за 2012 г. Комисията набелязва основни области, които разполагат със значителен потенциал за разкриване на работни места. В Пакта за заетост, който беше лансиран тази година, е дефинирана и конкретната препоръка за подкрепа за създаване на нови, подчертавам – нови, работни места в 3 сектора:

- екологосъобразна икономика, тъй като прогнозата на Комисията е, че само в секторите енергийна ефективност и възобновяеми енергии е възможно до 2020 г. да бъдат създадени в Европа над 5 млн. места;

- здравеопазване и социални грижи - определена е въз основа на тенденциите за застаряване на населението и постоянно растящия брой на услугите, с които се цели да се отговори по-добре и по-качествено на потребностите на хората;

- ИКТ - информационни и комуникационни технологии, тъй като заетостта сред специалистите в ИКТ нараства с около 3% годишно в Европа, като търсенето на работна ръка все още продължава да е по-голямо от предлагането.

В този смисъл са необходими целенасочени инвестиции в придобиването на нови умения на работната сила и за създаване на нови работни места в отрасли, които са способни да генерират икономически растеж.

В рамките на тази първа област предлагаме и още два подприоритета - инвестиции в здравето на работната сила и условия на труд, които са пряко свързани с повишаване на производителността на труда и в този смисъл те са без алтернатива, ако искаме да постигнем по-производителна и по-качествена работна сила.

По отношение на втората тема, подобряването на работата на обществените служби по заетост е едно основно условие, за да могат да бъдат изпълнявани политиките за заетост. И ако искаме те действително да спомогнат за постигане на целите на тези политики, ние трябва да се постараме да ги превърнем в агенции за управление на прехода, т.е. да подпомагат работниците при преминаването от една на друга работа през целия професионален стаж, който те имат. Затова призовава не само Пактът за заетост, но това е и конкретна проектопрепоръка на Комисията към Националната програма за реформи.

И последната тема в рамките на тази област за въздействие, това са хоризонталните компетентности. В условията на една динамично развиваща се икономика работниците и служителите трябва да бъдат по-мобилни, за да могат да преминават от една работа на друга и за да можем да използваме максимално трудовия потенциал на нацията. Така че сме се фокусирали върху четири основни момента:

- дигитални компетентности;
- чуждоезикови умения;
- социални и комуникативни умения,

- и една нова тема компетентности, улесняващи прехода към зелена икономика.

Искам да направя обаче уточнението, че всяка една от тези компетентности трябва да бъде разглеждана не като самостоятелна, а в контекста на цялостната подкрепа за адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към промените. В този смисъл е изключително важно да се осигури връзката между потребностите на бизнеса и обученията по тези хоризонтални компетентности, за да се избегне самоцелно обучение и разходване на публични средства.

Втората област за интервенции, която предлагаме на вашето внимание, това е подкрепата за малките и средни предприятия и предприемачеството.

Малките и средни предприятия са гръбнакът на икономиката не само в ЕС, но и в България. Те са основен носител на растеж и заетост в икономиката. И публичните финансови инструменти и гаранциите за иновативните предприятия трябва да са достатъчно ефикасни, за да могат те да отговорят на условията за финансиране от структурните фондове на ЕС.

И важен момент при програмирането тук трябва да бъде и синергичният ефект от интервенциите между различните структурни фондове, в този смисъл между отделните оперативни програми, които ще работят следващия програмен период.

Подкрепа за интеграция на пазара на труда на младежите - макар младежите да са една от уязвимите групи, ние предлагаме тя да бъде обособена в самостоятелна област за интервенции със специален акцент. За първото 3-месечие на 2012 г. Евростат показва, че младежката безработица в България е 32.1%. Младежите са специфична група, те се сблъскат със специфични проблеми при навлизането си в пазара на труда и трябва да бъдат

предприети конкретни специални мерки за тях, които да улеснят бързия им преход от образование към заетост. Затова ги извеждаме като самостоятелна група, въпреки че те спадат към уязвимите групи.

Има и още една причина, поради която акцентираме конкретно на нея - това е, че в дългосрочен план инвестициите в тази сфера ще доведат до качествена промяна в групата на безработните. Имам предвид, че ако успеем да осигурим този бърз и качествен преход от образование към заетост, това ще бъде от полза и за следващите поколения младежи и ще доведе до намаляване на безработицата в тази група и в следващата, когато младежите преминават в следващата възрастова група.

Колкото до други уязвими групи, е необходимо да се предлага постоянна цялостна подкрепа, за да могат те да се интегрират продължително, за да могат да се интегрират на пазара на труда. Това обаче не означава, че изоставяме уязвимите групи. Те са много важна целева група, която трябва да се разглежда в контекста на активизирането на целия човешки ресурс в отговор на демографските предизвикателства, като тук включваме и продължително безработните, обезкуражените, икономически неактивните лица, хората с увреждания.

Кризата засегна особено силно нискоквалифицираните работници и това рефлектира основно в увеличение на географските несъответствия и несъответствията в квалификациите, тъй като повечето от закритите работни места бяха за нискоквалифициран труд. Тези интервенции обаче е необходимо да бъдат обвързани с последваща заетост, тъй като това ще даде възможност не само да подкрепим тези хора да се интегрират веднъж, но и да осигурим заетост за тази целева група, която по принцип ѝ е трудно да намери трайно и качествено работно място.

На слайда виждате възможните интервенции, които биха могли да бъдат предприети по отношение на тази целева група.

Третата тематична цел, за която споменах е насърчаване и социално включване и борба с бедността.

България е сред държавите, в които рискът от бедност за населението след социалните трансфери и делът на хората в материални лишения е над средното равнище за ЕС. Комбинираният индикатор показва 42% при средно за ЕС 23,4%. В тази връзка самата Европейска комисия поставя като цел осигуряване на по-голямо и по-ефикасно използване на фондовете. Затова е формулирана и тематичната концентрация от минимум 20% да бъдат насочени към тази тематична цел.

Основният риск за изпадане в бедност на преобладаващата част от домакинствата се определя от тяхната икономическа активност и от участието ѝ на пазара на труда, като по-специално рискът е за няколко целеви групи. Това определя и националната цел, която си е поставила България - намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. до 2020 г., към която са дефинирани 4 специфични подцели:

- децата
- възрастните хора
- безработните
- работещите бедни

С дефинирането на тези специфични подцели се прави връзка и с националната цел за постигане на равнище на заетост до 2020 г. от 76%. В тази връзка и с оглед предизвикателствата, които произтичат от застаряване на населението, системата за дългосрочна грижа, която обхваща и възрастните хора, и хората с увреждания, следва да се адресира и към нуждите на семействата,

които полагат грижа за зависими членове. Трябва да се разширят възможностите за домашна грижа и да се модернизират съществуващите социални услуги, както и много важен момент - да се разкриват иновативни междусекторни услуги.

Развиването на мрежа от достъпни услуги следва да насърчи и създаването на така наречените "бели работни места", т.е. работни места в сферата на здравеопазването и социалните услуги, за което призовава и Европейската комисия.

Естествено в този програмен период започнаха няколко много важни реформи. Предвидили сме да обсъдим и необходимостта от това да се осигури устойчивост на тези стартирани реформи. Деинституционализацията е една емблематична реформа, която беше финансирана по иновативен начин в този програмен период, но за да осигурим нейната устойчивост е необходимо да развием услуги за превенция на изоставянето на деца и алтернативна неинституционална грижа - т.е. не само да подкрепим тези, които са планирани, но и да осигурим цялостна мрежа в страната.

Програмите и политиките за ранно детско развитие са друг ключов инструмент за превенция на бедността и социалното изключване. Ефективността от инвестициите в ранно детско развитие е безспорно доказана и това е един основен компонент за пълноценна интеграция на всеки гражданин. Така че през новия програмен период е изключително важно да се гарантира устойчивост на тези услуги и да се изгради допълнителна мрежа в цялата страна.

Освен специфичните области за интервенция, искам да обърна внимание върху няколко хоризонтални принципа и инструменти, които следва да бъдат прилагани:

Преди всичко необходими са усилия за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания във всички сфери на обществения живот, особено в контекста на ратификацията от страна на Република България на Конвенцията за хората с увреждания, като основните сфери са заетост, образование и обучение, здравни и социални услуги.

Какво означава това от гледна точка на Европейския социален фонд? Това означава да се подкрепят повече интервенции, като самостоятелни схеми или като интегриран компонент в общите схеми, които да подкрепят пълноценната интеграция на хората с увреждания.

Вторият момент е изпълнението на ангажиментите на страната ни по приетата Национална стратегия за интеграция на ромите, които изискват интегрирани интервенции във важни за ромската интеграция сфери, като заетост, образование, здравеопазване и социално включване.

За следващия програмен период се обсъжда и възможността за интегрирани териториални инвестиции. Това е един механизъм, който дава възможност да се мобилизират ресурси от няколко финансови инструмента в изпълнение на важни за държавата приоритети. Те са отличен инструмент за атакуване на проблеми на регионите с най-много икономически и социални проблеми. Това обаче е предизвикателство, тъй като предварителното планиране на такива инициативи изисква нужната координация на политическо ниво още на етап програмиране, тъй като всички интегрирани териториални инвестиции и алокирането на средствата от съответните програми трябва да бъдат посочени в програмите преди представянето им пред Европейската комисия.

Това накратко са основните области за въздействие, които предлагаме на вашето внимание днес, и се надяваме да чуем

становището ви дали считате, че това са изчерпателно представените области и има ли други, върху които би следвало да се концентрира изпълнителната власт при програмирането, тъй като е изключително важно да постигнем консенсус кои са тези области, които ще доведат до устойчив растеж на страната и до пълноценно използване на човешкия капитал.

Благодаря за вниманието.

Ще дам думата на министър Младенов, който е отговорен да организира програмирането в тази сфера за следващия програмен период.

ТОТЮ МЛАДЕНОВ:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми дами и господа народни представители,

Уважаеми социални партньори,

Колеги министри,

Уважаеми дами и господа представители на неправителствения сектор,

Първо, г-н Президент, искам да Ви поздравя с организирането на този дебат. Той е изключително навременен и много важен за институциите в Република България, търсейки икономическия растеж, интелигентния икономически растеж, приобщаващия икономически растеж с по-голяма заетост и с по-добро социално включване на неравностойните групи на пазара на труда.

Г-жа Костадинова очерта основните приоритети в тази област. Аз искам да добавя само още някои, които са свързани с целите, които си е поставило българското правителство в областта на политиките на заетостта и социалното включване.

Националните цели са ясни - достигане на 76% заетост сред населението от 20 до 64-годишна възраст до 2020 г.;

Намаляване равнището на безработицата сред младежите до 7%;

Постигане на заетост сред по-възрастните от 55 до 64 - годишна възраст от 53%;

Национална цел - намаляване броя на живеещите в бедност - с 260 хил. души до края на 2020 г.;

Намаляване броя на децата в риск за бедност със 78 хил. души;

Намаляване броя на лицата на 65 и повече навършени години в риск от "бедност" с 52 хил. души;

Намаляване броя на безработните в риск от бедност със 78 хил. души;

Намаляване броя на работещите бедни в риск от бедност с 52 хил. души.

Стратегическите документи, г-н Президент, са приети от Министерския съвет и именно това са актуализираната Стратегия по заетост на Република България 2013-2020 г., Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване - 2012-2020 г., дългосрочната Стратегия за заетост на хората с увреждания - 2012-2020 г., Националната стратегия за демографско развитие - 2012-2030 г., Националната концепция за активен живот на възрастните хора - 2012-2030 г., Националната стратегия Визия за деинституционализация на децата в Република България, мерките, които бяха предприети в тази област.

Не мога да не спомена и за реформите, които през последните 3 години правим в тази област.

Първо, искам да спомена за реформите в пенсионната система. Знаете, че през последните 2 години и половина със социалните партньори направихме всичко възможно, за да отговорим на очакванията към България във връзка с тежката демографска ситуация, това, което се очертава през следващите години.

Реформата в пенсионната система беше изключително важна и мисля, че тя беше един от основните ни приоритети и с промените съответно в законодателството ние гарантирахме до 2020 г. устойчивото ѝ развитие. Въпреки това трябва всяка година да се наблюдава как върви реформата и ако се налага, да се взимат спешни мерки по отношение на нейната устойчивост, тъй като основната цел, която сме си поставили там, е адекватни и устойчиви пенсии за бъдещите поколения.

На второ място, реформите на пазара на труда. Знаете, че търсейки по-голяма гъвкавост и сигурност на пазара на труда направихме редица реформи в тази област. Регламентирахме дейността на агенциите за временна работа. Вече има над 10 агенции, които са регистрирани в агенцията по заетостта.

Заедно със социалните партньори регламентирахме дейността на надомната работа, на дистанционната работа.

Това са все гъвкави форми на заетост, от които би трябвало да се възползват както представителите на бизнеса, така и на работниците и на служителите.

Не мога да не се спра на амбициозната цел, която си поставихме във връзка с деинституционализацията, а именно закриването на институциите в сегашния им вид и създаване на центрове за настаняване от семеен тип, насърчаване на приемната грижа. Аз мисля, че това е един изключително важен процес, по който работят 3 министерства във връзка с

деинституционализацията - 3 оперативни програми работят съвместно, на Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Оперативната програма за развитие на селските райони. Така че аз мисля, че това е един добър пример за интегрирани политики и кръстосано финансиране от отделните оперативни програми. По този начин смятаме да процедираме и с интеграцията на хората с увреждания и за политиките за интеграция и приобщаване на ромската общност.

Политиките, свързани и с финансирането, което получаваме от Световната банка, за социално включване за дечица от 0 до 3 и от 3 до 7 години, целта е над 100 хил. деца и техните семейства още до края на тази година да започнат да посещават тези над 70 центъра, които създаваме в цялата страна. Имаме подписани договори с общините. Именно предоставянето на социални и здравни услуги на децата и на родителите, вкл. на децата с увреждания и на децата от етническите малцинства. Целта е да дадем равен старт на всички деца за 1-ви клас. Това е изключително важно още от най-ранна детска възраст да ги откъснем от тяхната среда и да ги приобщим към всички деца в нашата страна. Това е изключително важен проект. Той върви добре и мисля, че неговите резултати ще бъдат добри и устойчиви.

Всичко това през призмата на Европейския социален фонд. Знаете, че Европейският социален фонд е инструментът за инвестиции в човешкия ресурс. Това е единствената оперативна програма, която има толкова широк кръг бенефициенти, които могат да се възползват от нея - това са безработните, това са заетите лица, това е бизнесът, това е неправителственият сектор, това са местните власти, това са заетите лица. Неслучайно от 2007 г. досега над 650 хил. човека в България са се възползвали под една или друга форма от тези мерки за заетост, за обучение, за квалификация, за социално включване, за стипендии, за

ученически и студентски практики. Изключително важна програма. И тя все повече трябва да достига до широк кръг от българското население. Ние в момента показваме първите резултати и неслучайно с тези 28 фотоизложби, които правим в цялата страна, искаме да покажем с какво се промени животът на българите и на тези български граждани, които участваха под една или друга форма по линия на Европейския социален фонд по всичките тези мерки и с програми.

С министъра на образованието, въпреки че не е тема на днешното заседание, ще продължим работата по отношение обучението, квалификацията, най-вече връзката между професионалното образование и нуждите на пазара на труда. Това е изключително важно, за да можем да отговорим на интересите на бизнеса в един по-дългосрочен план за нуждата от квалифицирана работна ръка.

Ние ще настояваме минимум 25% от бюджета на структурните фондове в България да отиват за Европейския социален фонд, това, което е и препоръката на Европейската комисия. Също така ще настояваме не по-малко от 20% от средствата на Европейския социален фонд да отиват за социално включване. Това е изключително важно. Знаете, че започнахме много проекти, които смятаме да ги продължим и през следващия програмен период по отношение на личните асистенти, домашни помощници, интегрираните услуги, които предоставяме - социални и здравни, по домовете за възрастни хора, за хора с увреждания, за хора в неравностойно положение. Така че смятаме да продължим тези политики.

Искам също така да кажа няколко думи по отношение на заетостта. Знаете, уважаеми г-н Президент, уважаеми дами и господа, че през м.март българското правителство прие Национална инициатива „Работа за младите хора в България“

2012-2013 г. В тази връзка на 6 юни лично премиерът подписа заедно със социалните партньори, със синдикатите, с работодателите Национално споразумение „Първа работа“ за младите хора, където освен държавата по линия на Европейския социален фонд, по линия на Националния фонд по заетостта, и бизнесът и синдикатите поеха също конкретни ангажименти. Аз мисля, че това е един добър знак за подкрепа на тези политики.

И действително това е вече кауза, г-н Президент - първата работа на младите хора в Република България, кауза за всички институции в нашата страна. И аз се надявам, че тя ще доведе до успех, защото това е изключително важно за развитието на бъдещите поколения, особено на пазара на труда.

Това са само част от нещата, които искам да споделя. Искам да Ви уверя, че заедно със социалните партньори, заедно с неправителствения сектор, заедно с местните власти ние ежедневно със Социалната комисия в парламента дебатираме тези въпроси. И искам да ви уверя, и съм убеден, че след днешната Ваша инициатива, г-н Президент, ние действително ще отиваме към консенсус на тези политики, които са изключително важни за следващия програмен период, и икономическият растеж и заетостта ще бъдат един от нашите приоритети.

Благодаря още веднъж.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря на министър Младенов.

Действително постигнатото през този програмен период е една много добра основа за следващия, още повече че част от реформите, които стартираха, са по-дългосрочни и изискват приемственост в планирането. Именно затова се опитваме да постигнем национален консенсус по тях.

Министър Дончев, от гледна точка на цялостното планиране за следващия програмен период, как виждате това, което предложихме?

ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ:

Г-н Президент,

Уважаеми колеги,

Ще се опитам да бъда изключително кратък. Сигурен съм, че не сме се събрали тук, за да правим дискурс на очевидното, така че ще се опитам да не повтарям неща, които са казани, както и ще се опитам да кажа неща, които има малка вероятност да бъдат повторени след мен.

На първо място, искам да изразя удовлетворение от това, което беше представено, анализът на ситуацията в социалната сфера, общите контури на предложените мерки до голяма степен съвпадат с това, което имаме като междинен все още, не като окончателен резултат от работата на междуведомствената работна група. Това ниво на консенсус, който имаме между документите, и това, което беше представено днес, е добра новина, защото означава, че няма принципиен концептуален спор по част от нещата. Остава да се уточняват малко или много оперативни детайли.

Второ, според изчисленията, които имаме към момента, от Европейския социален фонд за следващия програмен период ние ще можем да разчитаме на финансиране между 3,6 до 4 млрд. лв. според различните оценки и според различните сценарии. Да не забравяме, че все още нямаме приети регламенти.

Тук искам да отбележа, че въпреки че фокусът често попада на въпроса колко, претендирам, че той не е най-важният и най-същественият въпрос. Далеч по-съществен е въпросът как. И този

въпрос е изключително важен, критичен, няма да се притесня да кажа думата болезнен за редица сфери. Ще си позволя да насоча вниманието ви върху тях.

На първо място, подкрепям напълно казаното от г-н Президента, че търсенето на модел, на алгоритъм за решаване на голяма част, разбира се, не на всички, от социалните проблеми не бива да се базира само и единствено на по същество социални мерки. Инструментариумът в тази сфера включва и дейности в друга посока - насърчаване на предприемачеството, съдействие за самонаетите и помощ за малките и средни предприятия.

Тук, разбира се, е редно да направя едно допълнение - това в голяма част от случаите означава финансиране не от Европейския социален фонд, а от Европейския фонд за регионално развитие.

Редно е да се даде сметка, че системата, която съществува към момента за подпомагане на стартиращи и подпомагане на малки и средни предприятия е ориентирана повече към малко или много „зелени“ бизнес инициативи, на хора с работеща иновативна идея, с фирми, които имат история, имат и определен финансов ресурс. Един от приоритетите, който е свързан с това, което дискутираме, но е пряко свързан и с всички мерки по отношение насърчаване на икономиката и на предприемаческата активност е именно това - да уловим тази, до голяма степен липсваща сфера за насърчаване на предприемачеството именно в социалния контекст. Това предполага съвсем друг тип мерки.

Тук много често се работи с различни категории хора. Тук не говорим да бъде ли насърчавана готова или полу узряла, или напълно зряла предприемаческа инициатива, а говорим за насърчаване на предприемачеството изобщо, т.е. да формираме рефлекс или посока на някой, който преди това изобщо не е имал намерение да се занимава с предприемаческа активност. Това не е

ракетна технология. Има редица държави, някои от тях в ЕС, някои от тях не съвсем в ЕС, които имат отлични работещи модели в тази посока. Тук само ще подхвърля - напр. създаването на една гъста мрежа от т.нар. SBDC - малки центрове за насърчаване на бизнеса. Те костват ужасно малко разходи. Биха могли да предоставят комплексни услуги, свързани с получаване на кредитен ресурс от друго място, както и създаването на компании.

Всъщност на концептуално ниво се предполага да разделим социално уязвимите групи, на такива, които ще бъдат клиенти или бенефициенти на малко или много палиативни мерки на социалното подпомагане, които нямат шанс да излязат от проблемната ситуация, в която се намират, и други, които трябва да бъдат обект на друг тип въздействие. Голямата ни цел, тя трябва да бъде реалистична, е да ги извадим от това проблемно състояние, в което се намират. Това е въпрос на изключително смел анализ и, разбира се, на добро планиране.

Вторият въпрос, върху който ми се иска да фокусирам вниманието ви, той, разбира се, присъстваше в презентацията, няма как да не отбележа някои изключително важни нюанси, а може би не става дума за нюанси, а по същество за основна тема.

Да, интеграцията на етническите малцинства документално, стратегически е приоритет и винаги е била приоритет на българската държава, както е приоритет на всички европейски институции, с които работим. Имаме национална стратегия, което е добре. Имаме и ресурс. Той, разбира се, е няколко пъти по-малък от нуждите, които имаме. Но предвид факта, че от социалните проблеми това е един от най-тежките социални проблеми, изключително с тежки икономически измерения, предполагам, че повечето от присъстващите знаят, че според някои анализи това не може да са данни само и единствено от преброяването. Говорим за

10% близо от българското население като хора, представители на ромския етнос.

Тук според мен това, което ни е дефицит, не е на първо място финансирането, не е на първо място и технологията на интеграционния процес. В четирите основни сфери: образование, здравеопазване, интеграция на пазара на труда - претендирам, че има добри модели, които би могло да следваме. Дефицити имаме по отношение на моделите за жилищна политика въпреки всички усилия, които полагаме да създадем такива.

Но това, което липсва по отношение на тази сфера, е достатъчен запас от политическа смелост на всички нива. Това не може да бъде приоритет само на едно ведомство. Това трябва да бъде хоризонтален и вертикален приоритет, който пронизва абсолютно цялата държавна машина и всички политически ръководители. За да има системен и траен успех, това трябва да е тема, която не подлежи на коментар, не подлежи на дискусия, както правата на човека и демократичните ценности.

Ако трябва да бъдем свършени и откровени, ситуацията не е такава. Дори и публичното говорене по темата се отличава с известна доза лицемерие. Имам предвид, че всички политически лидери едва ли, или малцина са тези, които не подкрепят мерки в тази посока, но истинската енергия за радикално придвижване на процесите са още недостатъчни.

Само маркирам една трета тема - демографските процеси. Тук от гледна точка на механизмите за реакция сме в най-трудна ситуация. Които имат професионално присъствие в темата знаят, че това е една от малкото теми, която не търпи и няма вариант за преки инструменти за въздействие. Такива не съществуват. Тук говорим само за опосредствани механизми за въздействие. Темата е изключително важна предвид данните, които имаме - тежкият

коэффициент на възрастова зависимост. За да бъде още по-тежка, той е неравноделно разпределен в районите на страната - т.е. изключително силно и тежко представяне имаме в някои райони на страната.

Тук според мен освен да говорим за обем средства, които трябва да бъдат мобилизирани, все още имаме дълъг разговор по отношение на технологията, доколкото той засяга и по същество други теми, които често се коментират факултативно, като регионалната политика, здравеопазването.

Подкрепям казаното като възможна реакция по отношение на фокуса на икономиката върху сфери с висока добавена стойност.

И един последен нюанс, за да се опитам да спазя обещанието си да бъда кратък.

Хубаво е всички разсъждения по темата да се движат по тази линия на предпоставеност, която имаме от т.нар. предварителни условия или условности, въпреки че нямаме приети регламенти, с много висока доза сигурност - над 95%, ще действат и в следващия програмен период. Обяснявам за малцината, които не са запознати - това е пакет от предварителни условия за всички държави-членки, по които, ако държавата демонстрира напредък по всеки от критериите, тя ще има достъп до допълнително финансиране от така наречения 5%-тов резерв. Ако не се демонстрира напредък, съществува вариант да бъде спирано секторно европейското финансиране, в зависимост от това в коя сфера не е демонстриран подобен напредък. Те са разработени по тематичните цели. Постарах се, докато тече срещата до момента, по тематична цел 8 и 10 да изброя, в зависимост от начина на третиране, между 6, а бихме могли да стигнем и до 8 предварителни условия.

Напредъкът на България ще бъде мерен към 31 декември 2016 г., което не е толкова далеч. Нямам намерение да ги изчитам, всеки може да се запознае с тях, но малко или много, понеже акцентът се слага върху европейското финансиране, би било наивно да не се съобразяваме с предварителните условия или условности. Да, разбира се, на база програмиране те ще бъдат адекватно отразени във всички документи. Ще бъдат отразени, примерно, във всички документи по Закона за регионалното развитие. Въпросът е, че според мен трябва да има необходимата степен на експертна и политическа менталност във всяка институция, познавайки и прилагайки тези изисквания, за да може при спазването им те да бъдат възможност, а не ограничения.

Благодаря за вниманието.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, министър Дончев.

Преди да чуем останалите представители на изпълнителната власт, ще имаме възможност да чуем и законодателната.

Г-жо Ангелова, заповядайте.

СВЕТЛАНА АНГЕЛОВА:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми министри,

Уважаеми дами и господа,

Искам първо да благодаря за поканата и за възможността да присъствам на днешното заседание на Съвета за икономическо развитие и социални политики под надслов "приобщаващият растеж" в контекста на заетостта и социалното включване.

Изборът на тази тема е едно доказателство за ангажираността и за отговорната позиция на президента на Република България г-н Росен Плевнелиев към този изключително важен въпрос, а именно темата за заетостта и социалното включване.

Удовлетворена съм от факта, че днес на това заседание присъства и широк кръг представители от различни отговорни институции, от социалните партньори, от неправителствените организации. Всичко това показва тяхната загриженост, тяхната отговорност спрямо въпросите за заетостта и социалното включване. И аз се надявам, че дебатът ще бъде изключително оживен, интересен и най-важното - той ще бъде ползотворен.

Ние внимателно разгледахме предоставените предварително документи и обсъдихме с парламентарната група на ГЕРБ. Като цяло заявяваме своята подкрепа за идентифицираните в документа приоритети, но искам да се спра по-детайлно на някои моменти.

На първо място, смятам, че документът е съобразен с основните приоритети и Националната програма за реформи на Република България 2012-2020 г. Доказателство за това е, че е поставен акцент върху постигането на по-висока и на по-качествена заетост чрез инвестиции в образованието, в уменията на работната сила и насърчаването на трудовата мобилност, от една страна, и, от друга страна - социалното включване на уязвимите групи от обществото. Намирам за силна страна на документа също така и фокусът върху насърчаването на заетите лица в контекста на подкрепата за малките и средни предприятия и предприемачеството. Без съмнение интеграцията на уязвимите групи в обществото е важна, но също така не трябва да забравяме, че осигуряването на инвестиции в качеството на работната сила е също изключително важно, защото само по този начин може да се

постигне повишаване на производителността на труда и конкурентоспособността на икономиката.

Внимание заслужава и темата за човешките ресурси във високопроизводителните и високотехнологични предприятия. Знаете, че в рамките на Стратегия "Европа 2020" се поставя особен акцент върху развитието на информационните технологии, развитието на иновативния потенциал на икономиката. Но без развитието на човешки ресурси, и то много добре подготвени човешки ресурси с необходимите съвременни знания, умения, няма как високите технологии и иновации да намерят приложение на практика.

Също така искам да изтъкна и положителния факт, че в документа е намерила място темата за младежите и тяхната интеграция на пазара на труда. Това е в унисон с инициативите на Европейската комисия - възможности за младите хора, също така в унисон, както каза министър Младенов преди малко, с националната ни инициатива "Работа за младите хора в България", която беше приета на заседание на Министерския съвет през м.март т.г.

Качеството в обучението, в образованието, успешната интеграция на младите хора на пазара на труда, трудовата мобилност е една гаранция и е от ключово значение за разгръщане потенциала на младите хора.

Що се отнася до приоритетите в областите на социалното включване, то там виждаме устойчивост и последователност на подхода, имайки предвид, че виждаме, че в документа и за следващия програмен период продължава т стартиралите реформи в сферата на деинституционализацията и услугите за ранно детско развитие. Но можем да отбележим и някои нови моменти, които заслужават подкрепа от наша страна - става въпрос за

премахването на институционалния модел на грижа на възрастните хора и на хората с увреждания и развитието на нови алтернативни социални услуги за тези групи.

В заключение бих отправила една препоръка към документа. В него е упоменато, че ще се разчита на така наречения интегриран подход както на ниво политики, така и в териториален план. Намирам, че документът трябва да бъде по-конкретен в тази си част. Постигането на интегриран подход е нещо положително, но изисква още в най-ранен етап да бъдат идентифицирани всички проблеми и всички области и територии, в които това ще се случи.

Смятам, че през следващия програмен период като подходяща област за прилагането на интегрирания подход биха били ромското включване и интеграцията на хората с увреждания. По своя характер това са едни сложни теми, които изискват консенсус и обединяване на усилията на държавата, на местната власт и на неправителствения сектор, за да може максимално да бъдат постигнати резултати в тази насока.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-жо Ангелова.

Действително без интегриран подход трудно бихме могли да се справим с толкова тежки реформи в социалната сфера.

Днес тук е цялото ръководство на парламентарната Комисия по труда и социалната политика, така че сега давам думата на Драгомир Стойнев, председател на комисията.

ДРАГОМИР СТОЙНЕВ:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми г-н Министър,

*Уважаема г-жо Зам.-министър,
Уважаеми представители на социалните партньори,
Уважаеми госпожи и господа,
Уважаеми колеги народни представители,*

Г-н Президент, като представител и на опозицията ще започна с хубавите неща, след което ще кажа и някои критични бележки.

На първо място, бих искал да Ви благодаря за поканата и да Ви поздравя за организацията на днешното събитие. В условия като днешните може би няма друга по-актуална тема от тази за приобщаващия икономически растеж. А предизвикателствата, които трябва да бъдат решени в социалния сектор, са повече от сериозни. България е най-бедната държава-членка на Европейския съюз. Тя е страната с най-ниска средна продължителност на живота. България е държавата, в която равнището на безработица е едно от най-високите, а заетостта е една от най-ниските и с най-ниско качество. Населението застарява, но за сметка на това тези, които ще заместят възрастните хора в работната сила, по всяка вероятност ще бъдат с ниско образование и, за съжаление, малограмотни.

Що се отнася до предложението за обсъждане документ, според мен той е добре балансиран и аз до голяма степен мога да се съглася с изразените в него тези, т.нар. приоритети на приобщаващия икономически растеж.

В сферата на заетостта положителен момент е фокусът върху заетостта и новите умения за нови работни места, особено в секторите, които гарантират висока добавена стойност. Също така оценявам високо ясният фокус върху младежката заетост, подобряване условията на труда в предприятията и подкрепата за развитието на човешките ресурси в малките и средни предприятия.

Не мога да скрия моята удовлетвореност, че най-накрая се признава нуждата да се инвестира в капацитета на трудовите посредници.

В сферата на социалното включване положителна оценка може да бъде дадена на стремежа да се даде тласък в развитието на социалната икономика и социалните иновации, интеграцията на хора с увреждания и ромското включване. Това са теми, около които всички бихме се обединили.

Но от друга гледна точка не мога да спестя някои критични бележки. Ще започна с учудването си, че приоритетите в страната се пречупват само през призмата на Европейския социален фонд. Не е отчетена ролята на другите европейски фондове за социално развитие, липсва и темата за финансирането от националния бюджет.

Второто обстоятелство, което също ме учудва твърде много, е отсъствието на тема образование и наука. От изказването на г-жа Костадинова разбрах защо образованието е отделено, но не можем да говорим за заетост, без да говорим за връзка пазар на труда и образование.

От името на БСП ние ще настояваме през следващия програмен период да бъде създадена оперативна програма "Образование и наука". Считаме, че на днешно време образованието трябва да стане национална кауза - кауза, около която всички политически партии ще се обединим и ще получим нужната подкрепа. Но няма как да говорим за конкурентоспособна икономика, за висока производителност, за високи доходи, без да имаме образовано население.

Следващият ми коментар е свързан с оповестените наскоро препоръки на ЕС по изпълнение на Националната програма за реформи на страната. Аз очаквах да видя в документа отговор на

тези препоръки, например, да се каже как ще стане възможно равнището на младежка безработица от 30% да падне под средните за Европейския съюз равнища.

Другият въпрос е свързан с преразглеждането на пенсионно-осигурителното законодателство, за да се ограничат възможностите за ранно пенсиониране. Ако бъде допълнително затегнат достъпът до пенсия, ще се осигурят ли възможности за засегнатите осигурени лица да остават по-дълго време на пазара на труда чрез преквалификация?

Също друг важен въпрос е интеграцията на хора с увреждания. В препоръката на Европейската комисия е казано, че трябва да се подобри администрирането на осигурителните обезщетения за инвалидност. Как ще стане това? Надявам се, че няма да е чрез упражняване на административен произвол върху хората с трайно намалена способност, а чрез превенция на заболяемостта, осигуряване на възможности за профилактика и рехабилитация и по-надежден превантивен контрол. Така или иначе този въпрос е незасегнат в документа.

Незасегнат стои и въпросът за подобряване адекватността на социалните трансфери. От препоръките на Европейската комисия става ясно, че трябва да се помисли за подобряване адекватността на пенсиите, т.е. увеличаване на техните размери.

Същото се отнася и за семейните помощи, социалните помощи и материалната подкрепа на хора с увреждания. Техните размери са замразени от 2009 г. и това е основната причина системата за социална защита да има толкова нисък принос за намаляване на бедността в Република България.

Говорейки за бедността, следва да се постави и въпросът за така наречените работещи бедни. Понастоящем 8% от работещите бедни живеят под прага на бедността.

На следващо място - искам настойчиво да препоръчам сред така наречените инвестиционни приоритети да бъдат включени още 2:

Първият инвестиционен приоритет е активно и здравословно стареене.

Вторият - равенство между жените и мъжете и съвместяване на личен и професионален живот.

Единият се аргументира с тежката демографска ситуация, вторият - с факта, че мерките за съвместяване на личния и семейния живот, особено в големите градове, е един от най-ефективните начини за по-пълно оползотворяване на трудовия потенциал на нацията.

Ще препоръчам с два коментара по избрания подход за реализация на приоритетите по отношение на новите умения за нови работни места и социално включване.

По отношение на първата тема смятам, че подходът не е изчерпателен. Следва да бъде обърнато много по-голямо внимание на участието на бизнеса при планирането и осъществяването на инвестициите в обучението на работната сила. Нужно е да се акцентира върху информираността на работниците и служителите относно техните трудови и социални права, от една страна, и върху системите, които осигуряват защита на тези права.

И накрая, по отношение на избрания подход за решаване на проблемите със социалното включване - тук мнението ми е, че той трябва да бъде ревизиран изцяло. Нужни са подобрения в три направления:

Не би следвало да се залага единствено на превантивен подход, когато близо половината от населението на страната живее в риск от бедност и социално изключване.

Нужни са спешни мерки за подобряване качеството на живот на онези групи, които вече са в риск от бедност и социално изключване.

Нужни са мерки за подобряване адекватността на социалните трансфери, пенсии, помощи и други социални плащания.

Преди да се осигури устойчивост на стартиралите реформи в социалния сектор, трябва да се направи конкретна детайлна оценка на техните резултати.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Стойнев.

Не мога да не изкажа удовлетворението си от подкрепата, която дадохте за документа.

По отношение на част от препоръките, които давате, те безспорно са изключително значими и ще бъдат взети предвид.

Но бих искала да дам един конкретен отговор на някои от въпросите, които повдигнахте тук - защо документът е структуриран само върху Европейския социален фонд. Това е форматът, в който заседаваме днес, за да можем да определим кои са приоритетите, които да бъдат включени в следващата оперативна програма. Затова не сме се концентрирали върху интервенциите, които могат да бъдат финансирани през държавния бюджет и през другите финансови инструменти.

По отношение на интегрирания подход чрез различните финансови инструменти, това безспорно е изключително важен елемент и той ще бъде взет предвид при програмирането. А участието на бизнеса е нещо, което ние се опитваме непрекъснато да подчертаваме, че без участието на бизнеса не бихме могли нито

да имаме адекватно образование, нито последващо обучение през целия живот.

Действително върху образованието не се концентрирахме по причините, които изложих. Благодаря.

Д-р Адемов, заповядайте.

ХАСАН АДЕМОВ:

Благодаря, г-жо Костадинова.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми г-н Министър,

Г-жо Зам.-министър,

Уважаеми социални партньори, представители на неправителствения сектор,

Колеги,

Приветствам идеята на президентската институция да се търси непартиен консенсус по залагането на ключови приоритети и направления в областта на програмирането за 2014-2020 г., които ще се финансират по линия на Европейския социален фонд. Съзнаваме изключителната отговорност да се обединим около тематичните цели, които да бъдат включени в договора за партньорство на Република България за програмния период на многогодишната финансова рамка на ЕС 2020 г.

Ние от Движението за права и свободи разглеждаме тази Ваша инициатива като търсене на възможност за формулиране и координиране на национален отговор на предизвикателствата на приобщаващия растеж, заетостта и социалното включване в контекста на Стратегията на Европейския съюз Европа "2020" и Националната програма за развитие на Република България: България 2020.

За нас заетостта ще бъде тема номер 1 не само до края на това десетилетие, а и занапред, защото заетост означава социална

сигурност, заетост означава финансова стабилност, заетост означава стабилни доходи, заетост означава не на последно място и национална сигурност. Затова решаването и формулирането на всички тези проблеми, свързани с качествената заетост, а не заетост изобщо, защото през последните години имаме и примери на така наречената временна заетост, която не води до нарастване на брутния вътрешен продукт, решава някакви временни конюнктурни проблеми, но в никакъв случай не води до качествена и устойчива заетост.

Според нас изборът на стратегически цели, приоритети и области на въздействие на развитието на пазара на труда и социалното включване и през следващите години трябва да съответства на дългосрочните цели, заложи в Националната програма за развитие "България 2020" и не бива в никакъв случай да има разминаване между тези цели, за да може да разчитаме на адекватно финансиране от Европейския социален фонд и естествено адекватно съфинансиране от националния бюджет.

Това, което бих могъл да добавя към представения документ, като рискови групи при избора на тематични цели и инвестиционни приоритети за средства от Европейския социален фонд, са, разбира се, младежите, за което е необходима една сериозна интервенция, за да може да се реши този проблем. Защото младежите са носители на образователен ценз и на потенциал, който да доведе до качествен растеж и до увеличаване на БВП и затова те трябва да бъдат приоритет на цел № 1.

На следващо място са продължително безработните, обезкуражените и икономически неактивните лица, защото това е контингентът, който е отчаян, обезнадежден, това са хората, които по дефиниция са без какъвто и да е образователен ценз, хора, които са без каквато и да е образователна квалификация и на практика те са в "черния", не дори и в "сивия" сектор.

На следваща позиция бих заложил и самотните родители, в това число ще сложа жените, което е свързано с проблема за равните възможности.

На следващо място са една категория хора от предпензионна възраст, които са рисков контингент на пазара на труда, хората с увреждания не бива да се изключват, лицата от отдалечените региони, от малцинствените групи, които на практика са лишени от възможността за достъп до социални услуги, до образователни, здравни и т.н. потребности.

И на последно място - самотните възрастни хора.

Няколко думи за настоящата ситуация на пазара на труда, която е известна на всички - 373 524 хил. са регистрираните безработни в края на м.април, което означава 11,4%. Обнадеждаващ е резултатът, който показва Агенцията по заетостта за м.май - безработицата е вече 11% - с 0,4% по-малко. Безработните младежи до 29 г. през 2010 г. са били 21,8%, по данни на Евростат, сега разбрахме, че са над 32%, 73 805 хил. са регистрираните безработни в края на м.април.

Един показател, според националната статистика, който е доста притеснителен - 46,9% е коефициентът на заетост на икономически активното население - при 76% надежда за реализиране на заетост в края на програмния период.

Изключително притеснителен е фактът, че 12% от заетите са на 4-часов работен ден, което означава, че това са хора, застрашени от изпадане в риск от бедност и социално изключване. Въпреки че това са мерки, които са свързани със запазването на заетостта под каквато и да е форма в условия на криза, при всички положения за в бъдеще това ще бъде един проблем за правителствата, които ще управляват страната.

5% от активното население е трайно безработно, те са обезкуражени.

12% е намалението на заетите за периода 2008-2012 г. в условия на криза.

Един много важен факт, който е свързан с разбирането ни и надявам се, че всички сме съгласни с обстоятелствата, че всеки един лев, изхарчен за социална политика, трябва да води до социален продукт, защото в противен случай можем да харчим някакви пари и да няма никакъв резултат от това.

В този ред на мисли искам да подчертая, че от 2007 г. досега 650 хил. са се възползвали от възможностите на Оперативната програма "Развитие на човешките ресурси", както каза преди малко министър Тотю Младенов. За целта изплатените средства от оперативната програма, около 22%, ако не се лъжа, са 51 млн. и въпреки това Европейската комисия в своите препоръки към България казва, че 70% от безработните са нискоквалифицирани. Това е един аргумент, който трябва да наведе на мисълта, че трябва да държим изключително много както за усвояването на парите от Европейския социален фонд, така и за тяхното ефективно използване. И аз съм убеден, че Министерство на труда и социалната политика и другите институции - Агенцията по заетостта, Министерство на образованието, разбира се, и социалните партньори, в тази връзка полагат усилия за ефективното използване. Има какво да се желае в тази посока за в бъдеще.

46,2% от българските граждани са в риск от бедност и социално изключване. За ЕС процентът е наполовината по-малък - 23,1%.

3,5 млн. души са изложени на риск от бедност и социално изключване.

Какво трябва да се направи, за да могат да се преодолеят тези негативни тенденции? Разбира се, необходима е коренна промяна на ситуацията на пазара на труда; развитие на динамични и приобщаващи пазари на труда; намаляване на несъответствията на търсене и предлагане на квалификации.

В условията на свободно движение на хора в рамките на ЕС е изключително важно предлаганата квалификация да се срещне с търсената квалификация, за да може да се разчита на адекватни доходи. Не може пазарът на труда да има потребност от една квалификация, а образователната ни система - да предлага съвършено различна и неадекватна на съответните условия квалификация.

Това са неща, които надявам се в бъдеще да бъдат преодоленни.

На следващо място - улесняване на прехода от образование към заетост. Това е изключително важен акцент, на който вече и правителството обръща внимание, улесняване на регистрацията на младите хора, вкл. и с възможностите на съвременните информационни технологии, защото младият човек е със самочувствие и не може да бъде унижен да чака на опашките в бюрата по труда и затова трябва да му се предоставят допълнителни възможности и усилия в тази посока на Министерство на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта.

Също инвестиции в човешкия капитал, подобряване на капацитета на институциите на пазара на труда. Бюрата по труда трябва да бъдат средища, институция, която да привлича безработните, а да не ги отблъсква. Трябва да бъдат създадени възможности за осъвременяване на институциите на пазара на труда, за да предлагат по-качествени услуги, вкл. и

психологически услуги, защото безработният човек е човек, който е изпаднал в тежка депресивна ситуация и трябва да му се помогне във всички аспекти на този проблем.

Разбира се, стимулиране на самостоятелната заетост, предприемачеството - всичко това, което беше казано досега.

Стратегията на Европейския съюз "Европа 2020" за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж залага разкриването на 17 600 млн. работни места до края на програмния период. Това е изключително амбициозен план, като се има предвид факта, че през последните 2-3 години са загубени около 6 млн. работни места. Разкриването на нови работни места е изключително важно и най-важният приоритет може би в следващия програмен период.

Правилно бяха посочени секторите, в които може да се разчита на разкриване на нови работни места. На първо място, структурните промени в екологията на ЕС предполагат възможности на тези сектори да създават нови работни места в ключови операции, като екологосъобразната икономика, с ефективно потребление на ресурси, с ниски емисии на въглероден двуокис. Това са сферите, които дават възможност и вече дават своите резултати в рамките на ЕС за разкриване на нови и качествени работни места. Подчертавам качествени и устойчиви, защото това е важно от гледна точка и на квалификацията, и от гледна точка на доходите на тези, които работят в този сектор.

Следващият сектор, който беше посочен от г-жа Костадинова и от предложенията на Европейската комисия, е секторът на здравеопазването и социалните грижи във връзка с демографските проблеми, застаряването на населението през следващите години - 2020-2030 г. Важно е да се наблегне на т.нар. „бели работни места”, за да може в крайна сметка да се разшири арсеналът от предлаганите социални услуги за хората в

напреднала възраст, да се работи за подобряване на квалификацията и ученето през целия живот на хората, заети в сектора здравеопазване. Това е изключително актуална тема. Навлизат нови технологии и не е ясно дали хората, които работят в сферата на здравеопазването, имат квалификация да работят с тези новости в здравната икономика. Така че това е един сектор с огромен потенциал за разкриване на нови работни места.

И на последно място - в областта на информационните и комуникационни технологии, които са сектор, който ангажира предимно хората с висока квалификация, с висок образователен ценз. Но той също е с потенциал за разкриване на нови работни места.

В заключение, г-н Президент, още веднъж благодаря за поканата и за инициативата в рамките на този съвет да разгледаме проблемите на заетостта, които според мен са изключително важни в следващия програмен период.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, д-р Адемов.

Професор Станилов, заповядайте.

СТАНИСЛАВ СТАНИЛОВ:

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми г-да министри,

Уважаеми колеги, социални партньори и всички, които присъстват тук,

Ще изразя нашето мнение по темата, която разискваме на основата на радикално-консервативната философия, която изповядваме и която се различава от всичко останало.

Искам да припомня на всички присъстващи, че преди да имаме Стратегия "Европа 2020", ние имаме Лисабонска стратегия. Лисабонската стратегия си поставяше задачите, които си постави и "Европа 2020", но тя имаше още по-амбициозна цел - към 2015 г. Съединените щати и Япония да бъдат достигнати от Европейския съюз по технологично равнище, което е пряко свързано с темата, която ние обсъждаме.

Лисабонската стратегия не беше изпълнила нито една от точките си, тя беше пълен провал и по този въпрос никой нищо не каза и в Европа никой не се отчете и не каза за какво са похарчени парите, как са отишли по дяволите и защо това се провали.

Стратегията "Европа 2020" е изместена, тя е малко по-кратка и има повече социална насоченост, обаче със своите амбиции, със своята амбициозност тя е свързана с основните задачи, които поставяше Лисабонската стратегия и които, ако не бъдат изпълнени, тя няма как да се случи.

В момента Стратегия "Европа 2020" почти не се изпълнява и причината за това е кризата. И не само кризата, но и пълната липса на политическа воля да се направи нещо ново, нещо амбициозно да се смени философията. Приоритетите на "Европа 2020" са подценени във всички страни и финансовата подкрепа за най-важните сектори в страните не се увеличава. В България приоритетите на "Европа 2020" - образование, наука и здравеопазване, също са подценени. В държавния бюджет техният процентен израз спрямо БВП е под долната граница за страните от ЕС и на тазгодишния бюджет е слабо покачена за един от секторите.

Прерогатив на всички правителства на прехода в България винаги са били приоритетите селско стопанство и туризъм, такива са и сега. Ние смятаме, че с такива приоритети България няма

бъдеше на модерна държава, както и изобщо в този социален аспект. В този смисъл, каквито и средства да се усвоят от Европейския социален фонд, те няма да имат търсения ефект, понеже на фона на европейските нива България представлява държава пай. С други думи, страната ни винаги ще бъде "консуматор", а не "производител" на социални активи.

Тоест, ние сме напълно съгласни - социалните мерки, които се предлагат, няма да имат резултати, или казано иначе, ако с европейски пари създадете работни места за младежи, които изучават занаят, усъвършенстват се, стават майстори, когато спрат тези пари, тези хора ще бъдат пак на улицата по следната причина - при крайно ниското технологично развитие на българската индустрия няма смисъл да се повишава образованието в този сектор и няма как да се повиши заетостта. Вливането на средства за обучение и мобилност на работна ръка няма смисъл, ако за тази работна ръка няма пазар.

Туризмът и селското стопанство, които са приоритети, нееднократно изтъквани от различни държавници, вкл. и от сегашния министър-председател, имат до голяма степен сезонен характер и не могат да осигурят постоянна заетост, както да поемат и голямо количество работна ръка.

Сред българските приоритети за средствата от Европейския социален фонд, виж темите на стр.3, т.е. отнасят се за инвестиции в човешки ресурси за високотехнологични и иновативни предприятия с висока добавена стойност на производството. Това е най-важната част от това, което сте написали в тази програма. Това е ключ към всичко останало.

Независимо от програмите обаче, където в България ни липсват, това засега няма как да се случи, защото основният финансов инструмент за технологичното развитие на страната,

данъчната система третира еднакво всички активи на капитала - и финансовия, и търговския, и производствения.

Пак към същия приоритет са предвидени инвестиции в здравето и работната сила. Това означава, че капиталът следи за здравето на наемния труд, което при досегашната здравна система няма как да се случи.

Тоест, докато правителството, законодателната власт и изпълнителната не сменят философията на данъчната система, в която трябва да се дава приоритет на производствения капитал и този, който инвестира във високотехнологични производство и създава работни места в производството, да плаща по-ниски данъци от онзи, който изгражда търговски вериги и създава банки, няма как да се случи всичко, което ние всички, независимо от политическите си възгледи мечтаем.

Накрая ще се спра на интеграцията на циганите, понеже това е една от темите, с която се занимава "Атака", даже чувам лек шум в тази малка зала, когато говоря по този въпрос. Ще изложа нашата философия, която сме излагали и друг път в пленарна зала и колегите знаят.

Ние смятаме, че поради самия културен модел на социален номадизъм на циганското общество, каквито и средства да се наливат там, необходимият ефект изобщо не се появява. Миналата година в Комисията по образование и наука се отчете, че от началото на т.нар. Десетилетие на ромското включване са изразходвани 50 млн. лв. без никакъв ефект. Това са грешни пари, събрани от данъкоплатците, от основното население в България, което се труди и си плаща данъци, и те са унищожени безвъзвратно и без резултат. Защо?

Ние смятаме, че трябва да има специална програма за смяна на културния модел на българските цигани, в който самата

диаспора да поеме определени отговорности и задължения. Трябва да бъдат създадени с мерки от държавата вътрешни структури на тази диаспора, тези, които да отговарят за ресурсите, които се вливат там. Само тогава, когато ние равнопоставим, образно казано, моркова и тоягата, тогава ще се получи резултат. Засега такъв резултат просто няма да има.

Накрая искам да кажа, че ако правителството и изобщо българското общество не вземе мерки да използва всички национални ресурси за елементарно повишаване на доходите в близко време, ние ще бъдем изправени следващата пролет пред голямо социално напрежение.

Има един известен американски анализатор, който в една статия написа следното: Америка може да бъде провалена само от една единствена социална група - това е алчната класа на богатите, която мисли само за себе си. Ние обаче тук не сме представители само на тази алчна класа и по тази причина трябва да я накараме да започне да плаща - да плаща кризата, която тя сама предизвика.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, проф. Станилов.

Въпросът, който поставяте за концепцията за интеграция на ромите действително е интересна, но така направихте плавен преход към г-н Георги Кръстев, който ще ни представи своята гледна точка по въпроса, в контекста на темите, разбира се, които разглеждаме днес.

ГЕОРГИ КРЪСТЕВ:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Г-да министри,

Бих казал, че преходът е плавен и не съвсем. Само ще кажа, че сумата, която каза г-н Станилов, не е точна и предлагам да не се спираме на нея. Аз си я спомням, това беше по време на дискусиата за Националната стратегия за интегриране на ромите в Република България.

Знаете, тя беше разработена в контекста на общоевропейската вълна, ако мога така да кажа, на разработване на стратегии, която започна със Съобщението на Европейската комисия от април 2011 г. Ние имаме действително наша стратегия и тя е единствената стратегия, приета от Народно събрание, от Парламент в целия Европейски съюз. Това е важно, защото показва не само значението, което държавата отдава, но че вече има и политически консенсус, доколкото стратегията беше приета без нито един глас от гласувалите в НС.

Към стратегията има и план за действие, към който се предявяват различни претенции. Има предложения. Той, разбира се, е открит за добавяне и всъщност е инструментът, чрез който политическият документ ще се реализира.

За нашата страна този проблем е наистина много тежък. Може би се съпоставяме с Румъния и някои други източноевропейски държави, доколкото по едни или други причини за старите страни от ЕС - така да се каже ЕС 9 и ЕС 15, този проблем възникна след разширяването на Европейския съюз.

От опита, който имам в работата по интеграционните въпроси, бих казал, че действително трябва да се намери начин да се почувстват личният ангажимент, личната отговорност и въздействието върху индивидуалния начин на живот от провеждането на интеграционната политика.

Изключително важна е ролята на бизнеса - със създаваните работни места, формирането на навиците, преодоляването на

дълготрайната безработица, която обрича на пълна загуба на жизнена перспектива цели общности. И, ако имат някаква жизнена перспектива, въпреки тяхната ниска квалификация, това е да емигрират в други държави на ЕС, където така или иначе нивото на живот е по-високо и може да се намери сравнително добре платена, спрямо нашите стандарти, работа. Но това значи да се местят проблемите. От наша страна те се местят другаде, обществата там започват да реагират, настъпва криза в културно-интеграционния модел и започват вълни обратно към България, които изобщо не са полезни, да не кажа приятни за нас.

Според статистиката броят на населението от ромски произход в България е около 4,9%, даже имаме намаление в абсолютни цифри. Според други изчисления, знаете, са 700 хил., но тук въпросът не е важно какъв е етносът, важно е какви са социално-икономическите характеристики на групите в това население и проблемите, които съществуват на местно ниво, на регионално.

Бих казал, че досега като че ли господства, преобладава подходът да се изтеглят хората от тези квартали. Решението да се търси извън тях. Центровете, които се създават, са извън кварталите, училищата, в които се провежда така наречената десегрегационна политика - казвам така наречената, защото тя има някакви граници. Например, не може да се десегрегират училище, което е единствено в някое населено място. Т.е. идеята е да се изведат хората от тези места и решението да се търси някъде другаде. Това го виждам в едни последни публикации от дискусия в рамките на Европейската комисия. Обществото със своите институции трябва да навлезе в тези територии - там да се изградят центровете за провеждане на социална политика, там да се инвестира в качеството на училищата, там да навлязат производствени дейности.

Интеграцията не е просто преместване, това е промяна на начина на живот, който имаме в момента, който касае значителни групи от населението в нашата страна.

Иначе по темата може да се говори много емоционално, но това, което си мисля, че може би за следващия програмен период трябва да направим днес - понеже тук стана дума колко хиляди човека са минали през програмите, какви средства са изразходвани. Мисля, че сегашните информационни, комуникационни и архивиращи технологии позволяват да се проследи всеки отделен човек от съответната група какво е получил от тези програми. И когато минат няколко години и този човек дойде и каже: аз съм в такова и такова положение, от другата страна да го попитат: а ти какво направи за себе си? Защото имам усещането, че прекалено много се акцентира на това какво се прави, какво може да направи държавата в условията на пазарна икономика - да създаде условия, да създаде нормативна база, да създаде механизми, да създаде гаранционни социални фондове, които да дадат възможност на човек, не бих казал на цели групи, нека да говорим за хора, които са изпаднали във временни затруднения, да преодолеят този етап.

Изглежда, това не може да е въпрос на постоянна дейност. Трябва да имаме един по-предприемачески подход към тази политика и интеграционната политика да е социално-инвестиционна, т.е. ние трябва да имаме виждане какво ще получим от този лев, който е сложен в политиката. Иначе да си представяме, че трябва да създадем 17 млн. места, а веднага бих казал: но какви ще бъдат те, има ли виждане какви са тенденциите в света, конкуренцията САЩ-Европа, далечния Изток - Европа? Нашето развитие трябва да го поставим в по-общия контекст, в глобалната система, а вътре е просто личната отговорност за собствения живот и трябва да намери своите измерения.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, г-н Кръстев.

Действително въпросът за това да се създаде адекватна система за мониторинг, дали е ефективна и така да се разходват средствата, винаги стои на дневен ред и винаги може да намери подобрене.

Давам думата на г-н Калин Каменов като представител на Държавната агенция за закрила на детето и неин председател.

КАЛИН КАМЕНОВ:

Благодаря, г-жо Костадинова.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми министър Младенов,

Уважаеми дами и господа зам.-министри, дами и господа народни представители,

Скъпи колеги и партньори,

Като председател на Държавната агенция за закрила на детето аз ще се въздържа от коментари по отношение на мерките за заетост и ще се опитам да акцентирам повече върху темата за социалното включване през призмата на няколко акцента, които, за съжаление, лично според мен са извън акцента на общественото внимание и дискусии по отношение на инвестиции и развитие, но те според мен са изключително важни.

Може би Ви прави впечатление, г-н Президент, както и на много от вас, които седите на тази маса, че през последните години пасивността на българските младежи е проблем, върху който малко говорим, и може би не се замисляме достатъчно как да помогнем и как да създадем самочувствие на младите хора. Много хубаво е, че се говори и се предвиждат мерки за младежка заетост, за справяне с проблема с младежката безработица, но

когато едно дете расте без самочувствие, когато един младеж не знае какво да прави със своето образование, не знае къде и как да инвестира своите знания, то проблемът с безработицата и инвестирането в развитието на качествени млади кадри винаги ще стои на дневен ред. И точно поради тази причина смятам, че е изключително важно да акцентираме върху темата за детското и младежкото участие чрез създаване на самочувствие и възможности за развитие на активни деца, на активни млади лидери още на ниво детска градина, на ниво училище, ниво университети. А това трябва да се случи, според мен, по два начина - чрез намаляване на бедността в техните семейства, техните родители, и чрез създаване на механизми за максимално детско участие. Тогава смятам, че и темата за младежката безработица ще бъде малко извън акцента на днешните проблеми, които имаме.

За щастие българското правителство вече работи активно по тази тема, но аз смятам, че и в следващия програмен период трябва да има мерки, които да позиционират и да обезпечат тази дейност.

Втора тема, която стои също малко извън контекста и смятам, че трябва да бъде акцентирано върху нея, е свързана с младежкото и детското правосъдие - тема, която повече от 50 години е проблем в България, имайки предвид и остарялото законодателство, свързано с детското и младежкото правосъдие, както и с недостига на качествени и иновативни услуги за работа с деца, жертви на насилие, и деца, извършители на насилие - услуги, които са развити вече доста активно в Европа и в Америка, които обаче в България все още не достигат.

Също трябва да се акцентира в следващия програмен период именно върху такива услуги, за да се работи с тези деца, които всъщност са жертви, и не само жертвите, но извършителите също са жертви.

И за да приключа, ще кажа, че само преди няколко седмици Държавната агенция за закрила на детето направи мониторинг на координационния механизъм за защита на деца, жертви на насилие или риск от насилие - механизъм, който беше приет преди 2 години от българското правителство, и механизъм, който е подписан от 7 министерства и две агенции, Националното сдружение на общините. Това е споразумение, към което се включи и главният прокурор. Това е един механизъм, който е иновативен в България и който си поставя за цел да обедини институциите да работят заедно - както ние в момента сме на една маса, така и те да работят заедно по проблемите на българските деца. За съжаление обаче от анализа на този механизъм се оказва, че отново има дефицит на услуги за превенция на насилие, услуги, свързани с насилие, които да защитават българските семейства, да работят с тях.

Затова смятам, че темата също е важна и в следващия период също трябва да бъде акцентирано върху нея.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Каменов.

Акцентът, който поставихте за младежкото правосъдие е действително изключително значим. Изпълнителната власт е приела стратегически документ в тази посока, но без създаването на цялостна мрежа от услуги, не бихме могли да постигнем напредък в реформата. Така че това, което подчертахте, е действително много важно.

Един от основните субекти в социалната политика, всъщност основният партньор в социалната политика, това са общините. Затова за мен ще е удоволствие да дам думата на г-н Тодор Попов.

ТОДОР ПОПОВ:

Да се представя - председател съм на Управителния съвет на Националното сдружение на общините.

Г-н Президент,

Г-н Министър,

Уважаеми народни представители,

Скъпи колеги, отново за пореден път искам да поздравя г-н Президента за тази негова активна позиция по отношение на всички тези важни проблеми и за това, че кани, разбира се, на всички тези съвети местните власти, защото считам, че това е важно наистина да се чуе мнението на всички нас, които сме представители на една от най-важните власти в страната.

За да бъде на нивото на този академичен формат, ще си позволя да бъде много кратък, защото това е важно, тъй като имаме конкретна тематика, иначе темите са достатъчно обстойни и може много да се говори по тях. Ние сме дали предварително по-подробно становище, но искам само да маркирам няколко важни неща.

На първо място, категорично ясно искам да кажа, че ние, всички общини в България, подкрепяме предложените от президента тематични цели и, разбира се, обезпечените за тях инвестиционни приоритети, като считаме, че наистина това е важно. Това е важно в крайна сметка за всички нас.

Според нас при внимателния анализ, който направихме, е налице приемственост в надграждането на целите и приоритетите, изпълнявани и понастоящем по европейските програми. Така че задължително трябва да има една приемственост.

Нещо съвсем накратко по нашето виждане в тематична цел, където считам, че общините сме изключително заинтересовани,

това е насърчаване на социалното включване и борбата с бедността. Безспорно, разбира се, в съответствие с националните и европейски приоритети, общините се обръщат сериозно към политиката на социално включване. Разработили сме внедряването на различни социални услуги. Смея да твърдя, че на базата на нашето партньорство ние се опитваме непрекъснато да разширяваме партньорството с неправителствения сектор и повишаване качеството на тези услуги и осигуряване на допълнителни източници за финансиране.

И тук няколко важни приоритета:

На първо място, деинституционализацията - въпрос, за който говорихме. Това е от изключително важно значение.

Другият съществен приоритет според мен, за който задължително трябва да помислим и който вече се спомена, но въпреки всичко и аз искам да акцентирам на него, защото в крайна сметка ние сме хората, които виждаме на терен, както се казва, всички ефекти от политиките, които се водят - това е изпълнението на Националната стратегия за интеграция на ромите. Това е въпрос, който никога не трябва да подценяваме и трябва да дефинираме такива трайни политики, които да доведат до целта, която преследваме - това е наистина социалното включване на тази важна и голяма група от хора, която ние трябва да направим така, щото тази енергия, която има в тази група от хора, да бъде насочена в правилната посока и ние да извлечем позитивите на всички тези политики, разбира се в средносрочен и дългосрочен план, защото никой от нас няма илюзията, че това може да се случи бързо. Но тук наистина трябва да намерим национален консенсус, в т.ч. и наднационален и надпартиен, ако щете, защото това не трябва да бъде разменна монета за такива средносрочни и дългосрочни и каквито и да било политически или неполитически цели, защото въпросът е от изключително важно значение.

Националното сдружение в момента работи и по един такъв проект, в който ние търсим добри европейски практики, които да се опитаме, ако може, разбира се, да мултиплицираме тук, за да можем да търсим и различен поглед - т.е., ако има някъде направено нещо добро и полезно в Европа по отношение на този важен проблем. Но моята дълбока убеденост е, че оттук нататък в следващия планов период трябва да бъдат разработени такъв тип допълнителни стимули, които да способстват, имам предвид и институциите, ангажирани с това, и бенефициентите, а в крайна сметка и в контекста за по-голяма ефективност на тази интеграция, на това социално включване.

В заключение още веднъж заявявам ясното желание и воля на общините да участват активно във формирането на този тип политики, за което благодаря още веднъж, че търсите нашето партньорство, а не да бъдем техен последващ изпълнител, което ще бъде доста неефективно.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Попов.

Днес сред нас са и двамата зам.-министри на труда и социалната политика - г-жа Зорница Русенова и г-жа Валентина Симеонова, но тъй като вече чуваме позицията на министър Младенов, ще преминем към Министерство на образованието.

Г-жо Евтимова, заповядайте.

ПЕТЯ ЕВТИМОВА:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми дами и господа, членове на Съвета за икономическо развитие и социални политики,

В началото искам да започна с едно пояснение, тъй като няколко пъти се направи коментар, че не са включени мерките по образование.

Миналата седмица имаме Съвет по образование. По силата на Решение на МС от 25 април, с което са определени част от оперативните програми, се възлага на министъра на образованието, младежта и науката в срок до м.септември да определи целите, приоритетите и мерките в областта на образованието и науката, които да се финансират през следващия програмен период. И ние вече работим много усилено по тази задача.

Както министър Игнатов вече няколко пъти спомена, действително нашето желание е да имаме самостоятелна оперативна програма, но не като самоцел, а, от една страна, поради стратегическия приоритет в Стратегия "Европа 2020", свързан с образованието и науката - знаем, че там 3 от целите са свързани с образование и наука, а, от друга страна - поради опита, който имаме в сегашния програмен период, а именно разпокъсаност на тези мерки в три оперативни програми, което не дава искания резултат като ефективност.

Затова сега съвсем накратко ще ви кажа на този етап какви мерки планираме да заложим за следващия програмен период, свързани с развитието на образованието и науката, както и във връзка с темите, които обсъждаме днес.

На първо място - това е повишаване на общото ниво на образованост. Знаете, че в Стратегия "Европа 2020" изрично са поставени две цели, свързани с намаляване дела на преждевременно напускащите образователната система. България е заложила национална цел от 11% до 2020 г.

От друга страна, това е повишаване на дела на придобилите висше образование - като национална цел сме заложили 36% до 2020 г.

Една от основните мерки, които в тази посока ще предприемем, е постигане на по-пълнен обхват на децата от 5 до 16-годишна възраст в образователната система.

Ще заложим и на разработване и въвеждане, усъвършенстване на системите за признаване на знания, умения и компетентности, придобити в резултат на неформално и самостоятелно учене. Това е една система, която е дала добър резултат по отношение на пазара на труда в други държави членки.

Осигуряване на възможности за учене през целия живот. Тук искам да спомена, че освен Европейския социален фонд, МОМН администрира две други хоризонтални програми на ЕС, а именно "Учение през целия живот" с бюджет за тази година около 15 млн. евро, и другата програма се нарича "Младежта в действие", в която също финансираме проекти, свързани с ученето през целия живот или с допълнителни умения за младежи, придобити при неформално учене.

Ще продължим и въвеждането на целодневната организация на образователния процес в училищата. Това е една мярка, която стартирахме тази година именно със средства от Европейския социален фонд и обхванал учениците до 8-ми клас в средишните училища. С тази мярка и някои от другите, които ще спомена, като образователната интеграция на децата от етническите малцинства, осигуряване на транспорт до селищните училища и др., действително за 2 години успяхме да постигнем намаляване с 1% на отпадащите ученици. Това е мярка, която е ефективна и ще продължим и следващия програмен период.

Втората основна цел е да повишим качеството на образованието, като тук особен акцент ще сложим на връзката с пазара на труда, актуализиране на учебното съдържание. Сега като първи етап стартирахме няколко покани с предложения, свързани с разработване на съвместни учебни програми между представители на работодателски организации, големи работодатели и висши училища. Има изключителен интерес към тази схема. В случай, че тя се покаже ефективна, ще продължим да я финансираме и през следващия програмен период.

Ще продължим да залагаме, разбира се, и на подготовката и повишаване квалификацията както на преподавателите в средното и средното професионално образование, така и във висшите училища.

Ще осигурим възможности и за провеждането на практики в реална работна среда. Сега един от над-големите ни проекти е свързан именно с осигуряване на практика в реална работна среда за над 50 хил. ученика и над 70 хил. студенти.

Накрая искам да се спра и на обсъждания приоритет, свързан с интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства, както и интеграцията на децата и на учениците със специални образователни потребности. Нашето становище е, че тези приоритети трябва хоризонтално да присъстват в абсолютно всички мерки, които предприемаме, както в средното професионално, така и във висшето образование, защото противното би означавало отново отделянето на тези деца от техните връстници.

Безспорно са необходими и целенасочени мерки към всички уязвими групи, свързани с пазара на труда, но нашето мнение е, че акцент следва да се постави върху високопроизводствените сектори, върху развитието и използването на иновации, защото

именно иновациите, прилагането на научните изследвания във всички сфери е политика, която би допринесла за реален икономически растеж.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-жо Евтимова.

Мерките, които изброихте, безспорно ще бъдат в подкрепа на области на интервенция, които и ние идентифицирахме.

Няколко пъти вече стана дума за „белите” работни места, така че за нас ще бъде много важно да чуем и становището на Министерство на здравеопазването.

ДЕСИСЛАВА ДИМИТРОВА:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми г-н Министър,

Уважаеми народни представители,

Членове на съвета,

Аз съм изключително щастлива да бъда тук и да обсъдя заедно с вас мнението на Министерството на здравеопазването по така изложените приоритети.

Считаме, че те са напълно всеобхватни и се фокусират върху тези сфери, в които има най-голяма нужда страната днес. Ще коментирам само тези, които се отнасят конкретно за сектор здравеопазване.

На първо място са инвестициите и уменията в нови работни места със специален фокус в сферата на здравеопазването. Такъв приоритет и такава цел не е била поставяна досега и конкретно с фокус в сферата на здравеопазването. Световната здравна организация само преди 2 години дефинира капацитета в сферата

на здравеопазването, или медицинските специалисти, като основа за изграждането на една функционираща здравна система. Затова считаме, че създаването на тези бели работни места и инвестицията в тях, заедно с мерки, които са за запазване на тези специалисти в България, са изключително важни и приветстваме тази инициатива. Ще подкрепим начина, по който тя ще бъде изпълнена.

На второ място - целта за насърчаване на социалното включване и борбата с бедността. Тук са включени 3 приоритета, върху които МЗ, заедно с МТСП, работи вече две години и половина и считаме, че моделът, който е създаден за интегриране в здравно-социални услуги в сферата на деинституционализацията и в сферата на премахване на институционалната грижа, са изключително успешни. И сега въпросът, от една страна, е да осигурим устойчивостта на тези услуги в следващия програмен период.

От друга страна - да помислим по какъв начин ще бъдат финансирани в бъдещето от националния бюджет, защото финансирането от европейски фондове и други източници на външно финансиране се осъществява по един доста по-лесен начин, отколкото настоящия модел - от НЗОК, от НОИ. Затова в процеса на предоставяне на тези услуги ние вече започнахме да мислим за начините, по които те да бъдат предоставени така, че да бъдат устойчиви от националния бюджет занапред.

В сферата на деинституционализацията МЗ, заедно с ДАЗД и МТСП закри първия дом за деца и в момента пилотираме модела в още 8 институции. В сферата на премахване на институционалния модел работим в региона на Враца, за да пилотираме един друг модел. Считаме, че тези модели, след като бъдат апробирани, важно ще бъде от една страна да бъде осигурена устойчивостта им, и, от друга - да бъде разширен обхватът им.

Напълно съм съгласна и подкрепям г-жа Ангелова, която предложи тези модели да бъдат приложени също в сферата на ромите, защото в тази посока все още не сме апробирали модели.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря.

Щастлива съм от това, че тази теза получи подкрепа и от другите изказващи се. Така че сега е крайно време да чуем гласът на работодателските организации. Ще започнем с г-н Евгени Иванов.

ЕВГЕНИ ИВАНОВ:

Благодаря, г-жо Костадинова.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

Господа министри,

Уважаеми колеги,

Времето напредна и затова ще бъде много кратък.

Дали сме обширен материал, който представя нашите виждания по темата. Видяхме голяма част, отразена в материала, за което искрено благодарим.

Същевременно искам да акцентирам върху една тема, която се опасявам, че може да остане между различните съвети, тъй като не е част от това, което обсъждаме днес. Знам, че не е била обсъждана и на Съвета по образование. Затова ще си позволя да акцентирам малко повече върху нея.

Става дума за невидимата връзка растеж-заетост-образование, и най-вече професионално образование. Става дума за така наречената дуална система, която особено в период на кризи може да даде възможност на държавата, разчитайки на

бизнеса, да реши почти всички тези въпроси и проблеми, които видяхме по време на презентацията.

Аз лично по време на следването си в Австрия посетих една фабрика, в която видях на едно място в едно предприятие малък техникум, в който се обучаваха 20-ина младежи, които сутрин минаваха съкратен курс на общото образование, което е задължително в Австрия, а следобед практикуваха, работеха и получаваха възнаграждение за това, което е изработено. Тоест на едно място дуалната система позволява:

Първо, социално включване, защото голяма част от тези младежи, особено в България, могат да останат или извън системата на образованието, или да бъдат вечно безработни, защото нямат квалификация.

Дуалната система позволява и гарантира младежка заетост, защото тези млади хора получават възнаграждение за това, което изработват.

Дуалната система гарантира образование, тъй като в края на периода те получават диплома за завършено средно образование.

Дуалната система гарантира професия, и то търсена професия, тъй като бизнесът на практика никога няма да плати за нещо, което не иска, и гарантира след завършването на образованието работно място.

Всичко това, което видяхме тук като цел, търсене, дуалната система го позволява и го гарантира. И най-важното - в края на периода чека плаща бизнесът, а не държавата.

Аз искам да благодаря лично на министър Младенов, защото с негово съдействие и съдействие на неговия екип КРИБ, заедно с Българо-германската камара, вече прави два пилотни проекта в рамките на закона. Казвам в рамките на закона, тъй като законът е

доста ограничаващ засега в България. И по тази причина считам, че за следващия програмен период трябва да се мисли в посока отделяне на много малък ресурс, за да могат всички да разберат какво е това дуална система, добрите практики в Германия, Австрия, Швейцария, и да видим какво можем да направим ние тук, за да насърчим тези предприятия, които искат, но законът не им позволява да въведат дуалната система на своя територия, заплащайки почти всичко от бюджета на предприятието, т.е. бизнеса.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Иванов.

Г-н Колев, заповядайте.

КАМЕН КОЛЕВ:

Благодаря, г-жо Костадинова,

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми колеги,

Ние сме абсолютно съгласни, че в основата на растежа, който търсим, трябва да стои такъв растеж, който да генерира заетост. В момента смятаме, че това е действително основният и най-остър проблем, който ще остане, за съжаление, такъв, даже и тази година да не очакваме растеж, догодина или по-догодина този растеж действително трябва да се насочи към този проблем.

По отношение на доходите ние смятаме, че това е вторият проблем, по-маловажен. Първото 3-месечие на тази година знаете, че доходите или средната работна заплата се повишиха с 8,9%, даже и да приспадне инфлацията за този период, това е един ръст от 7 и малко над 7%. За същия период първото 3-месечие на т.г.

производителността нарасна само с 2,6% - т.е. заплатите изпреварват като ръст производителността 3 пъти.

Разбира се, ние оставаме последни по доходи в ЕС, но все пак този темп на нарастване на заплатите спрямо производителността е показателен. Така че се връщам към основния проблем - безработицата и в частта на младежката безработица. Кои са пътищата за атакуване на този проблем, според нас?

На първо място, професионалното обучение. На нас са ни необходими технически кадри, кадри за производство. В същото време университетите бълват магистри, които не работят по специалността, което е загуба и на ресурс, загуба на време. Те не работят на работни места, които изискват тази висока квалификация, която те имат.

Показателно е това, че страни, в които професионалното образование е развито, няма младежка безработица в момента. Подчертах се Германия, Австрия, Холандия. Добре е добрите практики от там да ги проучим и да ги пренесем тук.

Професионалното образование е нещо много важно. В момента според нас то е много успешно и то може да даде решение, особено в период на криза, с оглед на това да даде допълнителни квалификации, различни квалификации и така да насочи работника към друг сектор.

Разбира се, проблемът е свързан и с промяна на начина на финансиране въобще на образованието, като нашето изискване е това финансиране да бъде още по-тясно обвързано с реализацията на излизащите от съответните институции млади хора. Реализация - в смисъл работа по специалността и получени заплати. В момента има отчасти такава връзка, но искаме тази връзка да се засили. Това ще засили желанието на тези образователни

институции да повишават качеството и да дават нужните на бизнеса и въобще на икономиката кадри.

Има още един проблем - това е ранното напускане, което също трябва да се атакува, основен проблем. Тук имаме определени успехи, но тези хора всъщност са изключителен проблем, тъй като някой трябва да им изкара пенсиите. Те са особено сериозен проблем за пазара на труда, за социалната им интеграция, въобще за бъдещето ни като общество.

И завършвам с още един проблем, който според нас е много важен - за да постигнем растеж, който да генерира заетост, и по принцип първо растеж, за да постигнем, тъй като пак казвам тази година не се очертава такъв, много важно е да осигурим достъпа на малките и средни предприятия до обществени поръчки - не само до бюджетните и обществени средства, но и до евросредствата. Смятаме, че този достъп е нарушен в смисъл, че се въвеждат прекалено тежки изисквания към участниците в такива търгове, така да ги наречем, които са по същество дискриминационни по отношение на малките участници, които в същото време могат да изпълнят съответната работа. Това е загуба на работа, загуба на работни места.

Ние сме против това държавата да разпределя повече средства по линия, вкл. на обществени поръчки, тъй като е ясно, че ефективността на публичните разходи при нас е изключително ниска, има данни, които показват, че ние 2 пъти изоставаме по ефективност на публичните разходи от водещите в това отношение. Но тези средства, които все пак се разпределят, да се разпределят по начин, по който да се осигури възможност за равноправен достъп до тях на малкия и среден бизнес - това са местните фирми.

Само една забележка, една вметка - в предприсъединителния период ние не успяхме да изпълним тази цел, тъй като в този период страни като Унгария, Естония и др. по време на техния предприсъединителен период успеха с 90% от средствата да изпълнят съответните работи с местни фирми. При нас този процент беше около 20-22%. Специално говоря в областта на строителството, т.е. на техния предприсъединителен инструмент, и нашия.

Второто, което според нас може да гарантира тази заетост, без да увеличаваме средствата, които държавата харчи за публични разходи, е чрез публично-частното партньорство, ползите от което мисля, че са безспорни.

Благодаря.

ДРАГОМИР СТОЙНЕВ:

Позволете ми да кажа само едно изречение за развитието на професионалното обучение, тъй като е изключително важно.

Г-н Президент, в момента в парламента се разглежда Законопроект за училищното образование. В този законопроект е написано, че професионалните училища вече минават към общините, а спортните училища стават държавни. Просто искам да Ви илюстрирам кое е приоритетно.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Стойнев, но нека да се концентрираме върху дебата, за който сме се събрали днес.

Г-н Велев, заповядайте.

ВАСИЛ ВЕЛЕВ:

Благодаря Ви, г-жо Костадинова.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми госпожи и господа,

Асоциацията на индустриалния капитал в България предостави предварително опорни точки по темата, затова и предвид напредналото време ще се спра само на 3 акцента или нюанса, които са провокирани от изказалите се преди мен.

Преди това искам да кажа, че ние подкрепяме предложените приоритети. Има добър диалог, искам да го потвърдя, с Министерството на труда и социалната политика. Бизнесът има добър диалог в хода на програмирането. Всичко това е предпоставка за добри програми и добро изпълнение на тези програми.

И така, 3 акцента, 3 нюанса за половин минута.

Относно малките и средни предприятия - беше казано защото те са гръбнакът на икономиката. Наистина у нас има над 350 хил. икономически бизнес единици, пререгистрирани в търговския регистър, като по-малко от 1000 от тези 350 хил. са големи предприятия. И те са големи в повечето случаи само защото имат много голяма численост на персонала. Съгласно европейското определение за малки и средни предприятия, то в крайна сметка се свежда до математически опростеното определение, че достатъчно условие за голямо предприятие е да има повече от 250 заети. Това е достатъчното условие за голямо предприятие. Няма значение какви са продажбите, няма значение какви са активите. Едно такова определение нас ни обрича на ниска производителност, защото в страни като нашата не е тайна, че производителността е 4 и повече пъти по-ниска от средноевропейската.

И тезата, която искам да изложа, за която ние събираме подкрепа и на национално, и на европейско равнище, че страни като нашата, или най-малкото за целите на програмите големи предприятия трябва да бъдат такива, които продават повече от 50 млн. евра или имат активи повече от тази сума, без значение каква

е числеността на персонала. Защото по продажби нашите големи предприятия, 3/4 тях са средни, а някои от тях и малки. И там наистина са голяма част от заетите. И ако ние финансово подкрепяме европейското определение за малки и средни, ще изпуснем една много голяма маса, които са проектоспособни, да ги наречем, за усвояване на тези средства, и където се трудят голяма част от заетите в страната ни.

Вторият нюанс - прогнозиране потребностите на икономиката от работна сила.

Абсолютно сме съгласни, че това не може да стане без бизнеса. Но поради изложената преди малко причина, това не може да стане и само от бизнеса, защото бизнесът у нас е раздробен, малък и среден, той не може да прогнозира за 5 и 10 години напред, не може да се организира достатъчно, за да направи изчерпателно проучване и да даде предписания. И в момента програмите във висшите училища се правят не по много по-различен начин от времето, когато ние бяхме студенти, а именно преподавателите, които са там, обясняват как това, което те могат да четат, е много важно, и то се включва в програмата, без оглед на това от какво има нужда икономиката и бизнесът днес и утре. И затова тук трябва да обединим усилията си - тези, които професионално се занимават с това - бизнесът, социологията и статистиката, да може да се направи моделът изпреварващо и да се прогнозира. И малко повече връзка с икономиката, с реализацията на тези кадри.

Третата тема е свързана с инвестициите в човешки ресурси във високопроизводителни, високотехнологични иновативни предприятия.

Абсолютно важно е това, това е приоритетът, но в същото време бих се противопоставил на тезата за загърбване и забравяне

за това, което всъщност ни храни днес и в обозримо бъдеще и буквално, и преносно - това е селското стопанство, това е туризмът, строителството, ако щете и металообработването.

И тук свързвам и проблема с ромското население и младежката безработица. Тук е и ранното отпадане от училище. Там, където има компактни маси в тези общини от ромско население, там процентът на ранно отпадналите от училище и процентът на младите безработни е драстично по-голям от средния за страната. Тоест решаването на тези два проблема минават през решаване на проблемите с ромското включване. Ние не знаем как да се реши, за разлика от някои изказали се тук, но знаем, че такъв огромен проблем съществува и той е хоризонтален, той пронизва всички тези приоритети, които са написани тук. И тези хора до 2020 г. няма да могат масово да се включат във високотехнологични производства, в иновативни производства, но те ще могат да работят в селското стопанство, в строителството, в туризма, ако щете. И затова трябва да се мисли, като акцентираме върху високата добавена стойност и върху тези отрасли, които нямат такава висока добавена стойност, но предоставят възможност за ромско включване.

И завършвам с продължаващото укрепване на институционалния капацитет. Безспорно много важна тема. Съвместните действия на социалните партньори мисля, че дадоха добър резултат и дават в този програмен период. И в това отношение публично-частното партньорство, аутсорстването на дейности и услуги на целия граждански сектор е нещо, което трябва да се насърчава.

Втора теза в този раздел - коефициентът на полезно действие при нас, в нашата страна, а и в целия ЕС, за съжаление, е много нисък, тъй като времето за програмиране и отчитане е равно на времето за същинска работа. И ако това на ниво министерство е

обяснимо и оправдано, на ниво конкретен изпълнител води до един много нисък КПД - нещо, което и Европейската комисия го вижда. Предполагаме, че ще има усилия за повишаване на този КПД.

И относно засегнатата тема - оперативна програма "Образование и наука".

Още една нова оперативна програма не увеличава средствата, но намалява гъвкавостта. Затова ние се отнасяме резервирано към такава идея. Ние самите имахме идея за Оперативна програма "Информационно общество", защото това е също така хоризонтален проблем, всепроникващ, но това е със съмнителна ефективност и предвид именно на тезата за институционален капацитет и укрепването.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, г-н Велев.

Тезите на работодателските организации ще приключат с г-н Цветан Симеонов.

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ:

Благодаря, г-жо Костадинова.

Уважаеми г-н Президент,

Г-н Министър,

Дами и господа депутати,

Уважаеми участници,

Считаме, че този път имаме наистина един много сериозен документ пред нас за обсъждане и затова сме се постарали да вникнем в нещата още по-дълбоко.

Улеснен съм от изказалите се преди мен. Ще обърна внимание на 3 неща, които искаме да се реализират по-добре. Има 3 неща, които искаме да бъдат избегнати.

Първо, искаме по-задълбочено и наистина акцентът да падне върху подкрепата за българските предприятия да получат възможности за по-добре обучени квалифицирани кадри. Това е много важен елемент и ние ще настояваме това да бъде в следващите програми.

Следващият много положителен елемент, това е подкрепа за стартиране на собствения бизнес, като тук две неща съвсем конкретни, хубаво е, че и от Министерство на образованието са тук:

- снижаване възрастта за обучение по предприемачество, много по-ниска от тази, която е в момента;

- увеличаване на хорариума по предприемачество.

Не е важно колко фирми се оттеглят от пазара. Страшното и неприятното е, че броят на фирмите, които започват бизнес, е много по-малък от тези, които се оттеглят.

И в САЩ, в най-хубавите им години на растеж, от 5 хил. образувани днес, малки и средни, след 10 години остава една. Няма нищо страшно в това, важно е, че междувременно се създават и други. И ние трябва да създадем всичките тези предпоставки за лесно влизане на пазара и подкрепа за получаване на предприемачески умения.

Изказвали сме се и няма да повтарям нещата за интеграцията на най-уязвимата част на пазара на труда и фокуса върху младежката безработица. Какво обаче е важно?

Ние бихме желали да видим, първо, изравняване - това няма да стане, но намаляване на пропастта между елитните училища,

обучението в елитните училища, и обучението в другите. Идват ни хора и при други работодатели със завършено средно образование, с добри и много добри дипломи, 5 години учили езици, не могат и една дума да обелят. Такива учители, които възпроизвеждат такива кадри, аз не бих им дал и половината от заплатата. Причините са много. Има хора, които отговарят за тях. Това е нещо, на което трябва да търсим решение или отговорни кадри. Има начини да се избегне с държавното оценяване - това е много хубав начин да се види кой какво и докъде го е докарал.

Също така по отношение на последните програми - чудесно е това и подкрепихме много пари за наемане на работа на току-що завършили средно образование. Чудесно. Подкрепихме и действаме съвсем конкретно и в посока на тези, които са завършили висше образование. Оказа се обаче, че пак сме допуснали, защото и ние участвахме във формулировките, изключване на тези, които в момента учат. Имаме случаи, в които добри кадри в момента са втори или трети курс и или трябва да спрат образованието да работят при нас или някъде другаде, или аз трябва да дам декларация, че не учат или те да дадат лъжлива декларация.

Нещата, които не бихме желали и които бихме желали да се махнат:

Първо, не бихме желали в тези приоритети, които формулираме, да се създават условия за неравнопоставеност на предприятията. Ще взема една формулировка, която всички тук много бързо подкрепиха - инвестиции в човешки ресурси във високопроизводителни, високотехнологични иновативни предприятия. Това е чудесно, но другите какво правят? Нека акцентът да се постави върху проектите и програмите, които се представят, да бъдат с ефект за висока иновативност. Защо ако някое предприятие, в момента зле работещо, представи една

хубава програма за иновации в това предприятие, свързани с добро обучение и всичко, и ние ще му кажем, че не е високоиновативно...

Отивам по-нататък - кой ще преценява кое е иновативно високо и кое не? Извинявайте, но критериите са много различни. Критериите локална иновативност - имаме европейска, но имаме и световна иновативност. Тук субективният фактор бихме желали да се избегне, и ако се остави, той да бъде преценка на съответната програма, нека не изключваме предприятия, които в момента работят и искат да останат на пазара. Защо ще ги спираме?

По-нататък - подкрепяйки силно всичко това, което доказва президентската администрация в момента, и на този етап прагматичният характер, бихме желали в тези приоритети да избягваме пожелателния характер. Всички подкрепиха това нещо също - подкрепа за малките и средни предприятия. Да, обаче какво имаме в действителност? Тези проблеми, които ще спомена сега, не се адресират, някои от колегите ги адресираха:

Първо, сега малките и средни предприятия са в неравностойно положение, въпреки декларираната от всички грижа за тях. Те са отбити, така да се каже, от участие в много проекти поради високите прагове на обороти, заети и пр.

Второ, те са отстранени от участието в изпълнение на обществени поръчки, както спомена и колегата. Ето, преди време обсъждахме обединението на предприятията, клъстерите. Нека да дадем възможност да свържем това добро намерение, повтарям, това е добро намерение, да дадем възможност да се обединят, обаче един обективен натиск от пазара, ако иска да участва в обществени поръчки, нека да дадем възможност, малка подкрепа да си направят клъстер или консорциум и т.н.

И още един пример - направихме облекчение за предприятията, за най-малките, да получават патент и да си работят. Целта беше с този патент ние да ги освободим, не да водят счетоводство, нека, платил си е нещо, ако ще и тройно да увеличи оборота тази година, какъв е проблемът за обществото? Ние да му вземем мизерните стотинки и като му ги вземем, ние го караме, освен че си плаща патент, да води и счетоводство, което обезсмисля тази чудесна мярка. Така че нека нещата да бъдат практически.

И накрая, също бихме желали да бъдат избегнати случаите, в които администрацията предвижда, ще го кажа по-простичко - насочването на европейски пари в сфери, в които бюджетът има грижата за това нещо, т.е. да не харчим два пъти за едно и също нещо.

В този смисъл пак ще засегна и образованието, не че имам специално отношение, но това е много важен въпрос - не бива работодателите да се карат да плащат два пъти за обучението - веднъж, когато са си дали данъците и чакат добри специалисти, и втори път - да ги дообучават. В този смисъл в дуалната система няма нищо лошо, но само в случаи, че частично и държавата се ангажира във финансирането на тази дуална система, защото тогава, когато учат общите въпроси на образованието, което е задача на държавата и за което фирмите са си платили своите данъци, частично да се поеме това нещо. Ако вече има специализирана допълнителна квалификация, която е нужна на самата фирма, нека и фирмата да участва.

Считам, че сме много близо до постигането на консенсус.

Благодаря за тази възможност да обсъдим тези въпроси и ще съдействаме. Имаме и писмен материал, който ще предоставим.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, г-н Симеонов.

Действително практическите въпроси, които поставихте, на практика потвърждават значението на темите и тезите, които и ние лансираме. Вярно е, че понякога в детайлите се оказва препъни камъкът, но съм сигурна, че ако тук постигнем консенсус по глобалните теми, впоследствие при разписването и при програмирането вече в детайли това ще бъде взето предвид.

Сега тежката задача да представи позицията на синдикалните организации има само един представител. Г-н Димитров, заповядайте.

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

*Уважаеми дами и господа министри, зам.-министри,
народни представители,*

Уважаеми колеги,

Аз ще започна оттам, откъдето започна президентът.

Мисля си, че всички знаем всъщност, че няма как да искаме със социални мерки да генерираме заетост. Очевидно е, че икономиката е тази, която генерира заетост на пазара на труда. От тази гледна точка за нас винаги е бил фундаментален въпросът за икономическата политика, за макроикономическата политика в т.ч., индустриалната политика, секторната политика. Оттам неминуемо, ако добре е центрирано и се направи съответният подходящ микс в тези политики, ние можем да произведем растеж, който дава заетост.

И тук искам да припомня на всички, че не е задължително да има пряка връзка между заетост и растеж, както и няма. Няма такава автоматична зависимост, и го доказва, за съжаление, съвременният свят, че колкото растежът се появява, особено ако е малък, ако е под 2%, той ще генерира заетост. Точно обратното - не генерира заетост и това е един от основните проблеми, с които се сблъска съвременният свят в момента, дори и тези, които имат растеж. Не говоря за нашия, който е около 0-та, говоря за един по-приличен.

Така че осигуряването на макроикономически политики, икономически секторни и индустриални, които наистина водят до растеж на икономиката и водят след себе си качествена заетост, за нас е основният приоритет на държавата. И всички други трябва да бъдат съподчинени. Независимо, че говорихме за приобщаващия растеж от гледна точка на политиките на пазара на труда, в т.ч. и включването, естествено и бедността, ние смятаме, че трябва да започнем оттам. Съжалявам, но тук ние имаме малко по-различно виждане от това, което се говори в момента, или пък се налага дори като една безалтернативна политика на държавата. Виждаме, че има части от света, които прилагат други политики. Например, Латинска Америка, Бразилия.

Тази едва ли не стигма и насложено, че видите ли, няма как да говорим за растеж и за инвестиции, защото дългът е станал прекалено голям, за нас не е изчерпан въпрос. Той трябва да бъде поставен, но смислено, в новия контекст, който се поставя в момента, и то се поставя от много лауреати по икономика в САЩ, във Франция, в Германия, в Скандинавието, в Азия и резултатите са различни от това, което ние си мислим, че е предопределено, че видите ли, няма как да генерираме повече дълг и дали трябва да генерираме повече дълг.

Това, което се каза, че за планините от дългове едва ли не били виновни някои други, а не финансовият сектор, също пропускаме виновника. В края на краищата не правителствата генерираха дълга, а банките го генерираха. Правителствата просто платиха сметките на банките и частният дълг стана публичен.

Така че дискусиата според мен е много по-широка и не би трябвало така лесно да я опростяваме и да казваме: видите ли, понеже имаме вече планина от дълг, нищо повече не може да се направи, освен да лазим по дъното и да очакваме да видим как ще излезем по-нататък. Напротив. Все повече разбирателство има, че трябва да има стимули. И аз приветствам, че в клъстерната политика, която беше генерирана тук в предишния съвет, има заложиени стимули. Те не са фискални, за съжаление, каквито има в редица държави и показват, че работят, в т.ч. и в САЩ, но не само там - тоест, ориентирани са в тази посока.

Ако дадат наистина някакъв приоритет на тези сектори, които ние приоритизираме заедно, ако всички заедно се съгласим, че това са наистина секторите с висока добавена стойност, не само технологична, която генерира след себе си освен всичко друго печалба и работни места с подходящо качество и доходи, следователно към тях трябва да има специално отношение, естествено, в рамките на позволеното. Т.е., без да говорим за непозволена държавна помощ и всичко останало, което е известно, но има известни политики в тази посока - нетарифни и всякакви други.

Така че от там за нас е изключително важно да започне дебатът. И в тази връзка, в този контекст да поставим и проблема за автоматичните стабилизатори. Защото това, което си приказваме тук пак за социалната политика, за пенсионните системи, за здравните системи, колко харчим, къде го харчим, дали било то палиативно, както каза г-н Дончев, или

непалиативно, това е също един голям въпрос, който трябва да бъде поставен на истински дебат. Защото и в Германия, и в Скандинавия, там, където има сериозни социални системи, тяхната роля, за да може да бъде поддържано вътрешното търсене, е огромна. И тя има макроикономическо измерение, без да казваме, че едва ли не там харчим парите на халос, даваме ги на този и онзи, защото безработните получават, да речем, големи обезщетения.

Затова казвам, че говорейки за заетост, за качествена заетост, ние подкрепяме естествено областите, за които стана дума, само че някои неща трябва да бъдат решени в клъстерните образувания, тъй като там бяха записани 7-8 клъстера. Към тях трябва да бъдат добавени нови - енергетиката, туризмът, селското стопанство, да не забравяме металургията и добивната промишленост, която генерира изключително добър продукт за износ, при това с много добавена стойност в него. Всичко това в края на краищата трябва да определи къде трябва да има интервенции. И тук по отношение на квалификация, умения, компетенции, за които се говори, че не знаем къде са - ами там са, нали казваме, че там трябва да бъдат новите работни места и там даваме стимули от всички посоки. И бизнесът е съгласен, и държавата е съгласна, и се търси почти консенсус.

Ако това е така, следователно всичките тези приоритетни цели, за които говорим тук, трябва да бъдат подчинени на индустриалната, секторната политика с необходимите макроикономически стимули, които са естествено добре балансирани, без да рушим фискалната стабилност. Аз не казвам, че трябва да забравим, но все пак с макроикономическата политика може да бъде отворено фискално пространство за нови мерки, които да се съфинансират от републиканския бюджет, това, което тук искаме да получим от Европейския социален фонд, и то

да го съфинансират по-адекватно. И тук не говоря само за това да се трупат дефицити, става дума и за едно преразпределение, което може да бъде и по-добро. И бързам веднага да кажа - без да увеличаваме данъците, а просто като се борим със сивата икономика, т.е. това, което ще събере бюджетът. И слава Богу, през последните 6-7 месеца има очевидни, много ясни резултати в тази посока, не знам на кого да благодарим, но има такива резултати - дали свързването на касови апарати или нещо друго, но има извадени на светло сериозни обороти.

Ако това продължава, очевидно е, че в рамките на същата фискална политика могат да бъдат вместени повече разходи и да се получат повече приходи. Това значи наистина да има един по-голям принос на бюджета в сфери, които са ключови. Досега нямаше. Разбирайте стимулите на доходите и пенсиите, стимулирането им, които да могат по обратния път да върнат към икономиката искане за работни места, т.е. да има работни места, пък тогава да видим каква работна сила ни е нужна. Защото, уважаеми колеги, тук всички си говорим за заетостта, или по-скоро за качествата на работната сила, но всъщност работни места няма. Тези работни места, които сега в момента се предлагат на първичния пазар на труда, са силно неатраaktivни - или са за ниска квалификация, или са с ужасно заплащане, да не кажа смешно заплащане, което се предлага.

С други думи, няма работни места, ако трябва да сме истински в това, което приказваме тук за високотехнологични, високо, високо, високо..., но на пазара е ниско. И при това прогнозата на Комисията е, че следващите 20 години и на нашия пазар, европейския, и на световния ще има един немного голям сегмент, увеличава се, но не много голям сегмент на висококвалифицирана работна сила, силно квалифицирана, и все по-голям сегмент, за съжаление, на нискоквалифицирана работна

сила. И този, който е по средата на квалификацията, просто изтънява, всички го знаем това.

Следователно и образователната система, и мерките в нашата Оперативна програма за 2014-2020 трябва да го съобразят това, и то по подходящ начин, като е ясно какво се случва - изваждайки от сивата икономика заетостта. Така смятам, че можем да стигнем тези 76%, по никакъв друг начин, защото в момента са 64%, ако трябва да бъдем точни. Какъв растеж трябва да има икономиката и при това да генерира и заетост, а не само растеж, за да се случи това? - Поне минимум 4% годишно показват сметките, от 2014 насетне.

Така че всичките тези добри и хубави пожелания, които си даваме тук, без да звуча песимистично, според нас трябва да бъдат съподчинени на една обща визия. И самата Програма за реформи, която беше спомената тук, има доста кусури и по нея трябва да се работи, за да се изчистят, в т.ч. и някои конкретни кусури, които ние може би трябва да коментираме в един по-широк формат.

Не знам дали всички знаят тук, но има една добра, според мен, ангажираност на ключови организации в света, някои с недобро име, но вече така или иначе доказали компетентност, които в средата на юли месец ще се опитат да направят точно това - да определят двигателите на растежа в България, които водят до заетост. Става въпрос за МВФ, за Световната банка, за МОТ, забележете, за първи път заедно, и най-вероятно и Комисията, с нашето правителство, естествено и със социалните партньори. И г-н Дянков и г-н Младенов са включени там, ние също. Дали това ще възпроизведе някаква радикална новина - не знам, но знам, че чух със собствените си уши, че заместникът на Лагард – Мин Джу, на МВФ, който пое ангажимента България да бъде във фокуса на неговия интерес - дълбоко изследване на макроикономическите зависимости за заетостта и пазара на труда по ред причини, защото

сме особена държава, защото сме във валутен борд и т.н., с най-ниски данъци, но въпреки всичко няма заетост. Защо това не работи - пита бившият гуверньор на банката на Китай, и това му създаде интерес.

Разказвайки това, не от любов към конкретните случаи, но искам да кажа, че има според мен и други институции, които могат да бъдат полезни в определянето на по-добрите политики, и особено в макроикономическия баланс.

Какви работни места казахме, че се търсят? - Очевидно няма да бъдат непременно такива, каквито ние искаме, но можем поне да регулираме областите и секторите, в които да бъдат ориентирани мерките.

Няколко думи за предприемачеството.

Аз не съм така ентузиазизиран, както всички тук около тази маса. Световните изследвания показват устойчивост, че не повече от 10% от населението на която и да било държава, обикновено има бизнес нагласа - да рискува, да прави бизнес, но 90% искат да бъдат наемани. Това са нагласите. Хубаво, аз не казвам, че не трябва да има стимули в тази посока, но не казвам, че това е панацея и като направим и стимули в тази посока, ще решим всички въпроси на заетостта.

В тази връзка, да не забравя какво казаха БСК, мисля, че го казаха наскоро - 80% от българските бизнесмени са със средно образование, особено в малките и средни предприятия. Така че, ако трябва да има някаква мярка към квалификацията на работната сила, тя трябва непременно да бъде обърната и към квалификацията на бизнесмените. Защото няма как да имаме иновации с хора, които са със средно образование и управляват бизнеса. Съжалявам, но не мога да си го представя.

Оттук нататък има и още други неща.

Вчера се върнахме с министър Младенов от МКТ - Женева, бяхме заедно, където се прие една сериозна резолюция за младежката заетост. В нея имаше един много важен коментар, на който искам тук да обърна внимание. Около 40% от завършилите в Оксфорд през последните 2 години в момента са сервитьори или някъде, не с квалификация. Тоест, няма работни места, уважаеми приятели, и не е панацея само висшето образование. Не казвам, че трябва да спрем, но трябва да се мисли и за нещо друго в тази посока, а не единствено в тези схеми, в които сме мислили и до момента. Младежите в тази връзка са изключително важни. Затова искаме да обърнем внимание на приоритет 2 в това, което ни е предложил президентът, и там да разширим и малко повече да се каже за прехода от заетост към обучение.

Тук 100% подкрепяме дуалната система. Между другото тя беше цитирана и продължава да бъде цитирана като един от най-успешните модели в света. И тук не е само Германия, Австрия и Швейцария, Дания и някои други страни, които наистина имат устойчива заетост, забележете, малка безработица и да не кажа нещо, което забравяме да споменем - устойчив модел на социално партньорство и колективно трудово договаряне. Така е.

Това, което искам да подкрепя непременно в приоритет 4 в тематична цел 1 или по-скоро да го добавим, е акцентът върху анализа на компетенциите и въвеждане на модели за оценка на компетенциите в едно предприятие - нещо, което Стопанска камара започна. Пак ще цитирам нея, но наистина това е добре - да произвежда в своя проект, по който работи със секторните комитети по компетенции, бизнесът, заедно с нас, с работниците, да създават ясни ключови умения и компетенции, които са необходими към дадените професии в един такъв диалог. Това е изключително важно и трябва да бъде стимулирано.

В приоритет 6, освен всичко това, което е формулирано там, за нас е важно най-накрая да има финансова, в т.ч., но и логистична подкрепа за създаването на механизмите за ученето през целия живот. Струва ми се, че ние 22 години като че ли само си приказваме или малко правим. Да не абсолютизирам, но устойчивите механизми минават между бизнеса и между труда, обикновено на секторно ниво, един път, и секторни фондове за квалификация и преквалификация през целия живот. И това се подкрепя във всичките държави, за които говорих преди малко, че са устойчиви.

Или пък другите механизми, за които също много настояваме отдавна - някои от тях вече въведоха ваучерите като индивидуална сметка за обучение, ние все още не сме, моите любими сметки. Те водят след себе си възможност човекът да бъде наистина гъвкав, да трупа на гърба си парички, когато иска да се квалифицира и преквалифицира, и тази гъвкавост наистина трябва да бъде отчетена за ученето през целия живот. Но освен всичко друго, освен да учим младите хора на правила, трябва да ги учим и на права. Слава Богу, с Министерство на образованието направихме много сериозна кампания през тази учебна година за всички випускници. Смятаме, че трябва да я продължим. Младите хора, като излязат на пазара на труда, трябва да си знаят осигурителните права, своите трудови права, за да не могат лесно да стават плячка на някои недобросъвестни работодатели, които ги вкарват веднага не в сивата, а в черната икономика, което вреди естествено и на заетостта, и на показателите на пазара като цяло, но и на социалните системи, на всички ни е известно.

И накрая това, което мисля, че трябва да бъде казано - в тематична цел 3 може би и в иновационен приоритет 9 - тук не говорим само за достъп до здравни и социални услуги. Аз си представям за социално слабите, както беше коментирано или

поне с такова впечатление оставам - тук става дума за качествен достъп на всички, които имат съответните права, т.е. да има и съответния принос, що се касае до социалното осигуряване, или пък своите права по закон, що се касае до здравното осигуряване.

Очевидно това е ясен генератор на вторична бедност, 100% няма съмнение по това, в т.ч. и системата за социалното подпомагане - крайно време е на този гарантиран минимален доход да вземем да му направим нещо. Защото е смешно 20 години да си говорим едно и също - имаме праг на бедност, само че той за нищо не ни служи, тоест той няма никаква връзка с това как бедните в края на краищата се подпомагат спрямо този праг на бедност, който държавата изчислява по методи, които сме съгласували, и никакво отношение към тези, които трябва да получат нещо там. Пак фискалните съображения са на първо място, но затова 46% са хора в риск от бедност или бедни поради тези фактори, които са очевидни. Ако не бъдат адресирани истински, не знам, сигурно пак ще продължи по някакъв начин да функционира държавата и обществото, но в никакъв случай няма да изпълним всичко това, което искаме, най-вече да изпълним тези цели 76% заетост, 46% висше образование, 11% отпадащи.

И не на последно място - 260 хил. да ги съкратим от бедност, при положение че милион и половина са в бедност. Не знам дали това е добре положена цел. Според мен не, при положение, че 3 млн. и половина са в риск от бедност, нашата цел е 260 хил. при 20 млн. заявени на ниво ЕС. Сигурно трябва да помислим нещо в тази посока. Тук данъчната и доходната политика очевидно имат решаващо значение, защото, завършвам с тази думичка, тя в момента генерира ежедневно неравенство - давеща политика, плоският данък, за да бъде по-точен и по-ясен. Плоският данък генерира ежедневно задълбочаване на неравенството. Не знам дали му харесва на някой или не, но това е истината. И го казвам

категорично по ред начини за измерване. Всъщност всичко е категорично доказано, то не е моя емоционална реч тук в момента.

Ако искаме сериозно да се справим с проблема, трябва просто да видим къде са решенията. Те, повечето от тях са наистина в макроикономическата, в данъчната, в икономическата и индустриална политики.

Благодаря. Надявам се да сме били полезни. Всичко това, което казах, ще го получите в писмен вид.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, г-н Димитров.

Макроикономическият контекст, който поставихте на дебата днес, определено потвърждава правилността на начина, по който ние структурирахме съветите, за да стигнем до този съвет. Разбира се, има много какво да се каже по темата, но ще помоля тези, които остават с изказванията си, да се концентрират върху темите, които разглеждаме днес.

Сега ще чуем една малко по-различна гледна точка. Доц. Антоанета Христова ще ни представи позицията на Българската академия на науките.

АНТОАНЕТА ХРИСТОВА:

Г-жо Костадинова, благодаря за поканата.

Казвам се Антоанета Христова и ръководя Института за изследване на населението и човека към БАН, който се опитва да провежда сериозни социални изследвания - изследвания в демографската сфера, демографската проблематика и, разбира се, проблеми, свързани с ромите и техният начин на живот.

От това, което виждам, че се случва днес, защото аз за пръв път присъствам на такъв съвет, все пак се надявам всичките наши много разнопосочни изказвания да са ви полезни. Ще се опитам да

кажа моето мнение като човек, който изследва социална проблематика и който има проекти по фонд ЕСФ.

В този контекст искам да започна и още едно нещо, което ми се струва, че е много добре формулирано от Вас - това е, че целта на срещата е да се постигне национален консенсус. Националният консенсус е много използвано понятие, но в България той никога не е постиган, и не е постиган, първо, защото, за да го има, трябва да има желание, на второ място, трябва да се знае как се постига консенсус предвид това какво е той и на трето място - трябва да има средства за него. Тоест, той е свързан с пари.

Независимо от това дали са трите едновременно или едно от тях, нито веднъж нито едно правителство до този момент не е постигало национален консенсус по проблемите или по темите, които се опитват да предлагат политики.

Освен това най-трудно се постига национален консенсус по въпроса за човека, който е обект и на изследване от страна на моя институт. Това, което говорим тук и нивото на което го говорим, е много различно от това, което казват отвън хората. Това разминаване толкова трагично и тежко като разминаване, ми се струва, че много често има от хората, които прагматично се опитват да използват инструментите на държавата да се справя с проблемите, се създава едно усещане за депресиите за несправянето с реалността. Поради което и последните данни в нашия институт сочат, че процесът на преживяването на една нация, на отчуждение на българина, на отделния човек от институциите е много висок. И той не спада независимо от старанието на различните правителства досега.

Няма да се опитвам да доказвам колко е важна демографската проблематика, защото според мен това е нещо като яйцето и кокошката - кое от кое произлиза - демографските

проблеми от икономическите, финансовите, социалните или обратното? Няма никакво значение, всички те са еднакво важни.

Няма да се съглася с министъра, който излезе, за европейското финансиране, който каза, че демографските проблеми са много трудни за разрешаване, защото са комплексни и изискват косвени мерки за тяхното разрешаване. При демографските проблеми има много ясни подходи, които могат да посочат далечната стратегия, защото тя винаги ще бъде далечна, за относителното им преодоляване и справяне. И фактът, че в момента имаме една много добре разработена национална стратегия, която обаче е само форма, това са написани думи, които са добре структурирани и звучат много обективно.

От друга страна - ромската стратегия, която също е наш обект, също е написана с много думи, въпреки че хората, които сериозно се занимават с проблема за ромите, казват, че тя въобще не може да бъде приложена и не работи. Парите наистина, които се дават за ромите, са абсолютно хвърлени на вятъра до този момент. Аз не смятам, че стратегията, която е написана в момента, ще доведе до тяхното ефективно използване. Защото всичко това е свързано с една последователност на разбиране на проблемите, която, като че ли в политиката до този момент липсва, а това е, че ромите в България не са ромите във Франция, ромите в Чехия. Не можем да пренасяме практиките във Франция и Чехия и в Европейската комисия, както днес се обсъжда тук, при прилагане и справяне с проблемите тук. За това се изискват и средства за изследването на проблемите и за разработването на модели за дългосрочно разрешаване на формираните проблеми.

Само най-щриховано казано, ако стигнем и до въпроса как се ползват средствата по различните оперативни програми, ще кажа, че там има невероятни проблеми към днешна дата. Те са свързани, например думичката "младежка безработица" много добре звучи

формално казано, само че ако погледнем условията, в които се отпускат средства за младежка безработица, ще видим, че те са неизпълними. Сигурно има хора, които са взели пари за младежка безработица, но въпросът е, че това не са истинските бенефициенти, които са били заложили в началото да получат пари за младежка безработица.

Давам пример - един човек, за да получи средства за младежка безработица, трябва да регистрира фирма, а за да регистрира фирма, трябва да излезе от бюрата по труда. Как ще се върне в бюрата по труда, ако след това този проект и неговото кандидатстване не бъде увенчано с успех? Тоест, има много недомислици в цялата процедура по случване на нещата, за да станат те реално.

Освен това има недомислици невероятни по начина, по който се финансират, и то губим директно пари тези, които правим проектите, защото не се признават документите, които ни спестяват средства и спестяват средства на държавата за сметка на това, че се признават документи, които ни карат да харчим двойно и тройно повече по дадено перо, което на практика си е чиста манипулация и лъжа на държавата, лъжем се един друг какво правим.

Цялото администриране на проектите е много повече задача на екипа, отколкото самата работа по съдържанието на проекта. Променящите се условия също създават много голям проблем за това, че човек се насочва към това да изучава условията да си вземе транша, а не за това да си върши добре работата.

Така че от това, което искам с цялото това по-проблемно говорене да кажа е, че по принцип това, което се предлага днес, е добро. Там консенсус на ниво формално изчитане на думите и на текстовете съм сигурна, че можем да получим веднага на 100%,

но ако бръкнем в съдържанието и реализацията, което на практика обезсмисля добрите думи и добрите текстове, ще видим, че ние на това сме свидетели през целия период на преход в нашата държава. И затова винаги докладите са лоши, затова нещата ни не вървят, затова отвън говорят по различен начин от това, което говорим вътре.

В този смисъл си мисля, че нищо повече не мога да кажа от това, че се надявам в един момент да започнем да изработваме стратегически и приложни технологии за реализация на тези стратегии и много по-професионално и много по-качествено. И ми се струва, че от тази гледна точка сериозно трябва да бъде обединено усилието на политиците и на експертите, които познават националните стратегически документи. Защото европейските лесно се изучават и те, както се казва, почти всички, които работим в тази сфера, вече ги знаем и ги четем.

На второ място, много сериозно трябва да се прави проучване и да се правят сериозни и реални анализи на ситуацията в момента, примерно, на проблема защо част от средствата не достигат до реалните бенефициенти, а не просто експертно мнение в министерство, не просто експертно мнение от някоя фирма, на която чрез обществена поръчка е възложено да направи такъв слот анализ, а наистина реално правене и събиране на обективна информация.

И накрая, не на последно място, трябва наистина да се включват учени, защото някак си текстовете винаги ги подреждаме малко хаотично разхвърляно, докато особено в социалната сфера хората, които се занимават с изследвания в социалната сфера, определено могат да подреждат нещата така, щото да виждат повече източника на проблема и да подкрепят усилията в подреждане на приоритетите, на стратегиите и тактиките по отношение на постигане на резултата за премахване

на източника на проблема, а не просто на повърхностното четене на реалността, така както е било поне до този момент. Надявам се това да се случи сега.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, доц. Христова.

Всички ние, които се занимаваме със стратегическо планиране, сме наясно, че първо трябва да постигнем консенсус относно това кои са стратегическите целии след това вече да навлезем в детайлите на планирането. Именно затова сме се събрали днес тук да видим имаме ли този консенсус или не.

В тази връзка наистина очаквах да чуя становището на БАН дали това са основните сфери на въздействие, които считате, че биха довели до устойчив растеж, за който говорим?

АНТОАНЕТА ХРИСТОВА:

Да, това са.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

По отношение на конкретните проблеми, с които сме се сблъскали за някой проект тук, в рамките на този програмен период по Оперативната програма, аз съм сигурна, че по отношение на тези дребни детайли колегите от МТСП ще ви отговорят в съответния формат.

Министър Младенов, заповядайте.

ТОТЮ МЛАДЕНОВ:

Само едно нещо да кажа - благодаря на колежката за задълбочената информация. Явно сте се постарали да вникнете в тези проблеми, но имам само една бележка. За да бъдете още по-полезна на обществото отук нататък с Вашите анализи и се

запознаете подробно с отделните мерки, трябва да знаете, че това, което цитирахте, не касае младежката заетост, а касае предприемчивите българи. Това са две различни програми, две съвсем различни мерки. Естествено е, че тези хора, за предприемчивите българи, трябва да имат фирма, защото това е целта на тази програма - да развият предприемачески дух, а не да си купуват хладилници, телевизори или нещо друго.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря.

Сега да преминем към представителя на хората с увреждания. Г-жа Елка Тодорова, заповядайте.

ЕЛКА ТОДОРОВА:

Благодаря.

От името на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания и организациите, които членуват в Националния съвет, подкрепяме проекта за залагане на ключови приоритети и направления в основата на програмирането за 2014-2020 г. по линия на Европейския социален фонд, което е изготвено от Администрацията на Президента на Република България.

Искаме да направим едни предложения и ще акцентирам тук именно върху тази уязвима група - хората с увреждания, които са национален приоритет, които изискват и постоянно политическо и обществено внимание, както и максимална степен на координация на политиките, на социалните партньори, които работят по отношение на тези политики, както и този национален приоритет, залегнал и в Конституцията на Република България, че хората с увреждания са една от групите, които приоритетно се подкрепят от държавата.

Съгласно изследванията на Европейската комисия - един на шест граждани на Европейския съюз е човек с увреждане или 80 млн. от общото население на съюза. Това е приблизително 16%, като е установено, че при хората с увреждания степента на бедност е 70% по-висока от средната главно поради ограничения достъп до заетост, до професионално образование, до достъп до архитектурна среда, достъп до специализиран транспорт, достъп до информационна среда, електронни услуги и достъп във всичките му аспекти.

Като цяло сме най-щастливи от факта, че благодарение на политиката на правителството и на законодателната власт, на 26 януари беше ратифицирана Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която е един комплексен инструмент от политики по отношение на хората с увреждания.

Също така беше споменато единствено по отношение на заетостта за целеви уязвими групи. Имаме приета дългосрочна стратегия за заетост в Република България за периода 2012-2020 г., и както с оглед приоритетите на ЕС, така и националните приоритети в страната ние предлагаме някои, макар хората с увреждания да са една от уязвимите групи, предлагаме фокус в предложените приоритети, предложения, насочени към хората с увреждания, и по-конкретно към тематична цел - насърчаване на заетостта и подкрепа на мобилността, като предлагаме един нов инвестиционен приоритет - устойчива интеграция на хората с увреждания в работоспособна възраст чрез заетост. По изследвания, по данни на НОИ, НСИ, хората в работоспособна възраст лица с увреждания са 200 хил.човека. От тях едва 10% са заети в различни сфери на обществения живот, а по данни на Агенцията по заетостта през 2011 г. активно са търсили работа едва 13 617 човека, или това са само 4% от общия брой на безработните лица.

В същото време най-висок дял в професионалната структура на безработните с трайни увреждания са лицата без квалификация и специалност - това са 43%.

И с това ново предложение се надяваме да се разнообразят политиките за увеличаване дела на активност според трудовия потенциал на хората с увреждания, за преодоляване на бариерите при участието на трудовия пазар и подобряване положението по отношение на заетостта им, което би било от полза не само за тях, а така и за работодателите и обществото като цяло.

Искаме да предложим в същия аспект и по тематична цел 2 - инвестиране в образование, придобиване на умения и обучение. Това е също един нов инвестиционен приоритет - инвестиране и устойчива интеграция на хората с увреждания чрез професионално обучение, като мотивите затова са ни тези хора да имат достъп до формите за професионална подготовка, трудова рехабилитация, а възможностите за трудовата им реализация да бъдат обявявани на открития пазар на труда.

И във връзка с тематичната цел насърчаване на социалното включване, там изключително искаме да благодарим на Министерството на труда и социалната политика за консенсуса, за подкрепата, която имаме от тях до момента към схемите по програмния период до 2013 г., и на база вече създаденото да надграждаме и по отношение на иновативните социални услуги, насочени към хора с увреждания, предлагаме една мярка, а именно социално включване чрез социални услуги за подкрепена заетост. Моделът на подкрепената заетост в САЩ, в европейските страни в последните 20 години се прилага активно. За съжаление, такъв тип социални услуги у нас не е стартирал. Бихме могли да работим и в тази посока чрез адаптиране на този модел в България, като подходът тук е насърчаване, обучение, запазване, т.е. трудов опит, придобит на работното място, като принципът е подкрепа, не

повече, отколкото е необходимо, и не по-малко, отколкото е нужно. Това са нашите предложения.

Да Ви благодарим още веднъж за това, че ни поканихте на днешния диалог. Също така бихме могли да работим и в другите съвети, които работят по отношение на други теми, свързани с приоритетните направления по отношение на ползване източниците за следващия програмен период от Европейския социален фонд, а също така тук беше споменато и Европейския фонд за регионално развитие. Там също имаме предложения, които бихме могли да внесем по отношение на архитектурната среда, достъпа, информационната среда и всички други междусекторни политики, свързани с хората с увреждания.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря Ви, г-жо Тодорова.

А сега, след като чуваме различни позиции по отношение на ромската интеграция, ще имаме възможност да чуем г-н Румян Сечков, като представител на неправителствена организация, реализираща проекти в тази сфера.

РУМЯН СЕЧКОВ:

Благодаря, ще бъде максимално кратък, защото наистина стана доста късно. Ще си дам бележките директно. Тук ще направя само няколко вметки.

Говорим за интеграция на ромите и го обобщаваме ромите, ромите, ромите. Но ромите не са еднакви, това трябва да го знаем. По наши изследвания, а ние се занимаваме с това повече от 15 години, около 30 % от ромите са това, което го наричаме интегриране, изцяло интегриране, те живеят сред нас и никой не е забелязал дори, че са там. Проблемът е основно в обособените

ромски квартали. Там е големият проблем и то не изцяло с всички, а с една много по-малка част от ромската общност - така наречените анклави - гето в гетото, където всъщност е структурната бедност и най-маргинализираната част от това население. И понеже тази част от населението е най-видимата, ние обобщаваме цялото това нещо и стигматизираме към него цялата ромска общност.

Г-н Дончев говореше за политическата воля, която трябва да бъде безалтернативна. За съжаление, политическата воля е функцията на обществените нагласи, тя е функция на тези нагласи. И когато тези нагласи са такива, политиците, които са част от обществото, ще насочат своите усилия точно нататък. Това го има и това го виждаме в продължение на много години. Повече от 30 документа са приети за интегриране на ромите през последните 15 години. Ефектът от тях не е особено забележим.

Националната стратегия, която беше приета съвсем наскоро с консенсус горе-долу, е един документ, който е направен на основата на много сериозни анализи и натрупвания през годините. Това трябва да се подчертае.

И другото, което е много важно - за политическата воля. За да може да има промяна на обществените нагласи, трябва да имаме коренно различен подход към начина, по който да се поднасят проблемите, да не се говори за ромите като общност, която тежи на обществото, а като потенциал, който трябва да се развие, в който трябва да се инвестира, но да се инвестира умерено. Защото, когато нямаме добри познания, ще използваме и такива термини като социален номадизъм и т.н. и т.н., без да се знае примерно, че ромите живеят сред нас много повече, отколкото много други народи и етноси, които живеят при нас. Затова е много важно наистина една визия за това как да се поднасят нещата пред обществото.

И другото, което вече е започнало да се прави, е интегрираният подход - не само интегрираният подход на финансиране от ЕС, а междусекторната политика. В момента се създава една междуведомствена работна група за интеграция на ромите, която е към кабинета на министър Дончев, която според мен ще работи добре, на ниво зам.-министри със съответните секторни министерства, плюс граждански организации. Ние сме готови да помагаме и се включвам във всяко едно от тези начинания.

Благодаря.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря.

И последното изказване днес е на г-н Георги Богданов, който представлява една от малкото представителни организации за сектора, работещ в сферата на правата на детето, националната мрежа за детето.

ГЕОРГИ БОГДАНОВ:

Благодаря.

Уважаеми г-н Президент,

Уважаеми госпожи и господа,

Много е трудно човек да говори последен, защото всичко е казано, всички проблеми са казани, всички решения са дадени.

Аз няма да преповтарям това, което беше казано. При всички случаи обаче има 3 неща, които чисто практически ми се иска отново да ги кажем и наистина да бъдат записани в този документ.

Ние подкрепяме документа. Той е изключително важен и е важен за развитието на страната ни, така че да имаме общо разбиране, ако не консенсусно, за проблемите, които имаме в страната.

На първо място, това, което каза г-жа Годорова, е, че наистина ние трябва да видим в следващия програмен период развитието на подкрепената заетост. Това наистина трябва да го видим, защото тук става дума за хора, които са с интелектуални затруднения, които имат психични разстройства и те наистина биха могли да бъдат част от икономиката и могат да допринасят.

Другото ми предложение в тази посока, е свързано с преодоляването на детската бедност. В предишния съвет аз казах, че почти 47% от детското население живее в риск от бедност. Това е половината от детското население. Така че ние наистина трябва да се концентрираме върху конкретните проблеми. И това, което каза г-н Сечков, на нас много ни се иска да се таргетират, там да се влезе при най-бедните, при най-маргинализирани общности и там да можем да работим по един начин, който е изключително гъвкав.

В тази посока трябва да разработим пакет от социални услуги точно за тази група хора, за да могат наистина да излязат на пазара на труда, да могат да излязат в икономиката и да не стоят на социални помощи. Това е изключително важно.

И другата тема, която в известна степен е свързана с тематичната цел № 3, това е за участието на гражданските организации, на неправителствените организации в развитието на социалните услуги, изобщо работата в сектора.

Малките и средни предприятия са изключително важни. Те са във фокуса и разбира се, всички ние сме ангажирани с това те да продължат да работят и да има фокус върху тях, но нека да имаме фокус и върху гражданските, неправителствените организации. Защото по своята си същност това са едни малки и средни предприятия. Ние в Националната мрежа за децата имаме около 1000 души, които са наети в този сектор, и те работят в тези организации, но тези хора работят в най-голямата бедност, в най-

голямата мизерия. Там ние наистина трябва да се фокусираме, да се концентрираме занапред.

В този смисъл, в контекста на административната реформа за разтоварване на администрацията на национално и общинско ниво от несвойствени ангажименти, е важно да се аутсорсват повече дейности в тази посока, защото в настоящия програмен период, който ние имаме в момента, голяма част от организациите не им се даде възможност да участват, практически и реално да развиват, дори напротив в някои отношения съвместно с общините не се дава възможност да се развиват тези общи дейности.

И по отношение на това, че в крайна сметка ние с общините сме долу при хората, имаме много неща, които трябва да разрешаваме ежедневно. Така че трябва да бъде дадена в пълна степен възможността на тези граждански организации да работят на местно ниво.

Наистина искаме да подкрепим също така това, което каза г-н Калин Каменов, за детското и младежко правосъдие. Това е също една тема, която трябва да я заложим, защото това наистина е тема, която не е пипана изобщо в страната ни.

Благодаря.

Г-н Президент, искам да Ви поздравя за това, че дадохте микрофон, трибуна на гражданските организации да изкажат мнение по тези въпроси.

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА:

Благодаря, г-н Богданов.

А сега след тази ползотворна дискусия, за мен е удоволствие да дам възможността на г-н Плевнелиев за заключителни реплики.

РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ:

Благодаря, Деяна.

Като Президент категорично няма да се уморя да правя 2 неща в рамките на този 5-годишен мандат, който ми гласуваха доверието си българските граждани - едното е президентството да бъде трибуна за вашите идеи и мнения. Бъдете сигурни, че това е така и винаги ще бъде така. Президентството ще даде възможност на всеки да бъде чул.

Знаете, че това, което правихме днес тук, да, то отне малко повече време, но интересът е голям към обществените съвети. Времето, което вие отделихте днес тук, не е просто само по една тема от национална важност. И бъдете сигурни, че от Вашингтон, през Париж, през Берлин до много хора и от най-малките градчета в България гледат тези дебати и съответно формират своите мнения как България, българската държавност, партийните лидери, различните институции адресират тази толкова важна тема с Националната програма за развитие. И освен това, че винаги ще бъдем отворени за вашите идеи и платформа, трибуна за тях, ние искаме обаче винаги да търсим резултатност и консенсус по националните приоритети. И това упражнение ще се случва постоянно тук.

Благодаря ви за това, че отделяте толкова много време, за това, че сте толкова откровени, честни, прагматични. Очевидно сме на прав път. Очевидно, ако сравняваме начина, по който България в годините адресира своите дългосрочни национални стратегии, има прогрес, Националната рамка 2014-2020 вече по един по-демократичен, открит и по-професионален начин се подготвя спрямо предишните, бих казал, подобни програми. И това е натрупан опит, за което всички на тази маса, партийни лидери, институции, работодателски и синдикални организации са допринесли, според мен.

България днес в дебата си по Националната програма за развитие „България 2020” по един много по-прозрачен,

професионален и добър начин адресира бъдещите си национални приоритети и проектите и механизмите, които отговарят на тях, да постигнем резултатност спрямо миналото. Натрупваме потенциал, на прав път сме.

Искам специално да благодаря на министъра, който отдели време с целия си екип от зам.-министри, експерти, които бяха тук. Убеден съм, че всички мнения ще са чути много внимателно, не само от София до Вашингтон, но и от екипите на МТСП, за да може наистина в хода на програмирането и приоритизирането вашите добри идеи да намерят своята реализация.

Спомням си преди 15 години в Германия имаха сериозни проблеми - това беше далечната 1998-1999 г. Немската държава беше изсипала над милиарди германски марки в първите 10 години след обединението. Ефектите не бяха много видими. Същевременно при натрупаните планини от дългове тогава по техните представи, в Германия съответно гражданите започнаха да се демотивират от това, че плащат един данък солидарност, на който не му се виждаше много смисълът. Задаваха си големите въпроси: дали нашата система за образование е правилна, дали нашата система на висшите учебни заведения... и т.н., имаше много интересни дебати в Германия по това време. Също вижте американските университети, те произвеждат елитни кадри, нашите университети произвеждат по-скоро едни добри, качествени, но не елитни. Къде е истината?

Германците тогава преди 10-12 години направиха своите собствени изводи, заложили на дуалната система на образование, заложили на изключително силния социален диалог. И всяко едно предприятие, всяка една държавна институция, бизнесът, неправителствените организации, синдикалните представители и, разбира се, държавата, бяха заедно в това да преследват резултати по национални приоритети, които те си зададоха. Истината е, че

10-12 години по-късно по веригата виждаме как държавите могат да берат плодовете на умни държавнически решения. Същото е с Ирландия, същото е с Естония, същото е с много други държави, които могат да бъдат посочени за пример.

Аз си мечтая, но не само мечтая, ще работя наистина много за това и България да уцели своя дългосрочен правилен модел за развитие, така че към 2020 г. да берем плодовете на едни умни държавнически решения, взимани през 2012 г.

Дълбоко съзнавам, че това, което днес решаваме, ще бъде планирано от един, ще бъде договаряно от втори, ще бъде изпълнявано от трети, ще бъде разплащано от четвърти. Много правителства оттук нататък ще работят по "България 2020" и затова е много важно да имаме пълна прозрачност и да имаме политически и национален консенсус, което очевидно сме на път и с днешния дебат да постигнем. И съм изключително благодарен за това.

Всички се обединяваме, вече има много позитивен, бих казал натрупан потенциал, че креативното говорене, прекрасните национални стратегии, дори и с постигнат национален консенсус по тях не са достатъчни. Оттам нататък е изключително важно година по година кой е отговорен, имаме ли пари, колко, кога, как, за да можем година по година да следим и напредъка.

Тоест това, което аз ще се постарая тук в президентската институция, също и с ваша помощ, но и разбира се на изпълнителната власт, е не просто само да дефинираме приоритетите, преди да отговорим на всички тези въпроси година по година до 2020 г. - кой, колко, кога и как. И тогава ще бъдем сигурни, че сме на прав път, а не просто само една хубава стратегия, която да чакаме до 2020 някой да изпълни, а година по

година да следим напредъка по нея и да сме сигурни, че сме на прав път. Затова ви пожелавам успех.

Благодаря ви изключително много, че бяхме заедно. Идеите и решенията, които дадохте по тях, са изключително важни.

Г-н Министър, пожелавам Ви успех. Това лято ще е доста горещо за изпълнителната власт, с оглед и на това, че "България 2020" общо взето трябва да бъде сглобена в следващите месеци и оттам нататък до края на годината ще има отново една група от съвети, за да видим вече предварителните варианти, които имаме готови, да си сложим под тях окончателно подписа и печата, че това е национално отговорно, съзнателно взето решение.

Пожелавам успех до 2020 г. на всички, които ще работят по него.

Благодаря още веднъж, желая успешен ден.

(14,20 ч.)

Стенограф:

(Б.Николова)